

Моніторинговий звіт

«УНІВЕРСАЛЬНИЙ СОЛДАТ»

або освіта як знаряддя Росії
на окупованому півдні України

Київ, липень 2023

Автор: Анастасія Воробйова

Моніторинг: Олег Охредько, Тетяна Личко

Загальна редакція: Суляліна Марія

Літературна редакція: Марина Будзар

Верстка та дизайн: Максим Афанасьєв

Моніторинговий звіт «"Універсальний солдат" або освіта як зброя Росії на окупованому півдні України» / А. Воробйова, М. Суляліна, О. Охредько. – Київ: ЦГП «Альменда» 2023. – 102 с.

Моніторинговий звіт підготовлено Центром громадянської просвіти «Альменда» у рамках проєкту «Кроки назустріч один одному: наближення реінтеграції молоді з ТОТ». Проєкт реалізується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Чеської Республіки в рамках Transition Promotion Program.

Проєкт реалізується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Чеської Республіки у рамках Transition Promotion Program. Погляди, викладені у цьому матеріалі, належать авторам і не відображають офіційну позицію МЗС Чеської Республіки.

TRANSITION

Transition Promotion Program

Центр громадянської просвіти «Альменда» (ЦГП «Альменда») – громадська організація, зареєстрована в Ялті 2011 року. До 2014 року пріоритетним напрямком діяльності організації була просвіта в сфері прав людини. В 2014 році через окупацію Криму організація вимушена була переїхати до Києва. На сьогодні пріоритетними напрямками діяльності організації є забезпечення систематичного збору точних, своєчасних, перевірених даних щодо брутальних порушень, здійснених стосовно дітей в ситуаціях збройного конфлікту.

Під час підготовки моніторингових звітів ЦГП «Альменда» керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

Детальніше про Центр громадянської просвіти «Альменда»:

<http://almenda.org>

Контакти для зауважень і пропозицій

Електронна пошта: info@almenda.org

ЗМІСТ

РЕЗЮМЕ	5
ЗАГАЛЬНОРОСІЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ	9
Реалізація «Кримського сценарію» у співробітництві т.о. Криму і Півдня	13
Співробітництво у молодіжній сфері	13
Гуманітарна допомога	15
Табори і відпочинок	16
СТАТИСТИКА	17
I. ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІ КРИМ І М. СЕВАСТОПОЛЬ	19
1. Індоктринація	20
Святкування «Дня Победы» як інструмент індоктринації	20
Форум	20
Акції	21
Тематичні конкурси	25
День Росії в т.о.Криму	28
Молодіжні рухи	29
«Орлята России» [Орлята Росії]	30
«Движение первые» [Рух перших]	32
2. Легітимація повномасштабного російського вторгнення у свідомості дітей	33
«Разговоры о важном» [Розмови про важливе]	34
Спеціалізовані уроки	35
Акції на підтримку повномасштабного російського вторгнення	36
Глорифікація «героїв» так званої «СВО»	37
3. Мілітаризація	38
Стимулювання призову до російської армії	38
Кадетські класи	39
Обов'язкова початкова військова підготовка в школах	41
Юнармия [Юнармія]	41
Воєнно-патріотичні ігри	46
Пам'ять про Другу світову війну як інструмент мілітаризації	46
Табори і відпочинок	47

II. Т. О. ЧАСТИНИ ЗАПОРІЗЬКОЇ І ХЕРСОНЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ І РЕАЛІЗАЦІЯ «КРИМСЬКОГО СЦЕНАРІЮ»	52
1. Знищення українознавчого елементу в освіті та руйнація української ідентичності	53
Перепідготовка вчителів	53
Вилучення підручників і книг	54
Примусова паспортизація	55
2. Індоктринація	56
Вплив на різні вікові категорії	56
Дошкільні заклади освіти	56
Молодвіна політика	58
Студенти ВНЗ	60
Неформальні і культурні заходи	63
День Росії	65
«День Победы»	71
«Розмови про важливе» та інші патріотичні уроки	73
Переміщення дітей як інструмент заміни ідентичності	76
Табори і відпочинок	76
Поїздки	78
Дитячі і молодіжні рухи як інструмент індоктринації	82
«Орлята России» [Орлята Росії]	83
«Волонтеры победы» [Волонтери Перемоги]	84
«Движение первых» [Рух перших]	85
«#ЮгМолодой» [#ПівденьМолодий]	86
«Молодая Гвардия Единой России» [Молода Гвардія Єдиної Росії]	88
3. Мілітаризація	90
Акції щодо підтримки армії РФ	90
«Уроки мужества»	93
Кадетські класи	94
«Казачество»	94
Юнармия [Юнармія]	96
Історична пам'ять як інструмент мілітаризації	101

РЕЗЮМЕ

Російська Федерація продовжує цілеспрямовану політику знищення української ідентичності та мілітаризації дітей, які залишились на тимчасово окупованих територіях (надалі за текстом – т.о.т.) України. Дії РФ спрямовані на цілковиту асиміляцію населення окупованих територій та формування у дітей бажання підтримувати збройні сили Російської Федерації, включно із добровільним вступом в армію РФ за досягненням ними відповідного віку.

За моніторинговий період квітня-липня 2023 року можна виділити такі тенденції

▶ Тривала активна спекуляція на темі так званої «Великої Вітчизняної війни», яку влада РФ цинічно використовує для виправдання нинішньої агресії проти України. Зокрема на тимчасово окупованих територіях відбувалося святкування:

- 19 квітня – «Всероссийский День единых действий в память о геноциде советского народа нацистами и их пособниками в годы Великой Отечественной войны» / «День єдиних дій на згадку про геноцид радянського народу нацистами та їхніми посіпаками у роки Великої Вітчизняної війни» (далі за текстом – «День єдиних дій»)
- 9 травня – День Победы
- 22 червня – День памяти и скорби (день вторгнення нацистської Німеччини та союзників до СРСР)
- 29 червня – День партизанів та підпільників

Сумарно монітори ЦГП «Альменда» нарахували 36 типів акцій, присвячених 9 травню, в закладах позашкільної, дошкільної, шкільної, вищої освіти в РФ і на тимчасово окупованих територіях. Організаторами виступали владні структури та підпорядковані їм молодіжні організації. Публічні заходи до вищезгаданих дат проводилися з використанням російської державної символіки, забороненої в Україні і низці країн ЄС, – георгіївської стрічки, а також із залученням діючих військовослужбовців РФ.

▶ Активізувалися заходи до «Дня Російської мови» 6 червня і «Дня Росії» 9 червня, особливо на т.о.т. Запорізької та Херсонської областей, де для дітей влаштовували численні святкування з присутністю російської державної символіки. Слід також зазначити зріст присутності російської державної символіки на публічних заходах, а також у закладах освіти.

- ▶ Планується збільшити кількість дітей з тимчасово окупованих територій, які будуть відпочивати у російських таборах влітку 2023 року.
- ▶ Посилюється тиск щодо паспортизації жителів т.о.т. Запорізької та Херсонської областей – був підписаний указ, що дозволяє депортацію тих українців, котрі відмовились від російського громадянства.¹ Також російські окупаційні адміністрації т.о.т. Херсонщини і Запоріжжя погрожують позбавити дітей, чії батьки відмовляються від отримання російських документів, можливості навчання в школі.
- ▶ Про реалізацію «кримського сценарію»² знищення української ідентичності на т.о.т. Запорізької і Херсонської областей свідчить поглиблення співробітництва окупаційних адміністрацій згаданих територій і тимчасово окупованого (надалі за текстом – т.о.) Криму. Між «відомствами» територій укладаються угоди про співробітництво, активно стимулюються молодіжні обміни, проводяться спільні заходи, зокрема й до «Дня перемоги».
- ▶ Дітей і молодь з т.о.т. Запорізької і Херсонської областей активно запрошували на освітні заходи на території РФ (на Камчатці, в м. Тула, Краснодарському краю тощо), на яких учасники обговорювали теми, пов'язані з патріотизмом, російською громадянською ідентичністю та залученістю до професійного і суспільного життя в РФ.
- ▶ На т.о.т. Запорізької і Херсонської областей дітей продовжують заохочувати до участі у діяльності юнацьких організацій РФ, а в окупованому Бердянську відбулася посвята дітей до організації «Орлята РФ».

Дії Росії, зафіксовані в цьому моніторинговому звіті, є порушеннями:

- статті 26 Загальної декларації прав людини, яка настановляє, що освіта має спрямовуватися на повний розвиток людської особи та збільшення поваги до прав людини й основних свобод. Освіта має сприяти взаєморозумінню, толерантності та дружбі між усіма народами, расовими чи релігійними групами;
- статті 13 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, що теж актуалізує питання освіти;
- статті 20 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, де закріплено, що будь-яка пропаганда війни має бути заборонена законом;

1 <http://www.kremlin.ru/acts/news/71008>
<https://web.archive.org/web/20230714172100>

2 Докладніше про «Кримський сценарій» можна прочитати у аналітичному звіті ЦГП «Альменда» за 2022 рік: <https://almenda.org/analitichnyy-zvit-universalnyy-soldat-2022-2023/>

- статті 29 Конвенції про права дитини, яка вказує на те, що освіта дитини має спрямовуватися на підготовку її до свідомого життя у вільному суспільстві в дусі розуміння, миру, терпимості, рівноправності чоловіків і жінок і дружби між усіма народами, етнічними, національними та релігійними групами, а також особами з корінного населення;
- статей 38, 39 Конвенції про права дитини, що унормовують захист дітей в умовах війни;
- статті 50 Конвенції про захист цивільного населення під час війни (Четверта Женевська Конвенція), що забороняє державі-окупанту, зокрема, залучати дітей до підконтрольних їй формувань або організацій;
- статті 51 Конвенції про захист цивільного населення під час війни (Четверта Женевська Конвенція), яка забороняє пропаганду добровільного приєднання до збройних сил держави-окупанта.

МЕТОДОЛОГІЯ

Цей моніторинговий звіт охоплює період 1 квітня – 30 червня 2023 року.

Сфери дослідження: мілітаризація дітей на окупованих територіях, залучення дітей до дій, спрямованих на підтримку збройної агресії РФ проти України, знищення української ідентичності, асиміляція населення окупованих територій, руйнація української системи освіти.

Географія: т.о.т. Запорізької, Херсонської областей, Автономної Республіки Крим і міста Севастополь.

Виключення з моніторингу так званих «Донецької і Луганської народних Республік» обумовлено тим, що систематичне руйнування української освіти на цих територіях заради знищення української ідентичності і виховання лояльності до Російської Федерації здійснювалось ще з 2014 року, але за **відмінним від Криму сценарієм**.

Окупований Крим одразу фактично «увійшов» до складу РФ, і за всі 9 років окупації вище керівництво РФ наголошувало на приналежності цього суб'єкта України Росії. Натомість становище т.о.т. Донецької і Луганської областей було достеменно іншим – попри численні фактичні докази, РФ до 2022 року наполегливо заперечувала будь-який вплив на керівництво квазіреспублік, тому освітня політика на зазначених територіях відбувалась за «гібридною» схемою, чий зміст суттєво відрізнявся від сюжету «кримського сценарію» (детально цю ідеологічно-пропагандистську технологію описано в звіті ЦГП «Альменда» за

2022 рік),³ що наразі впроваджується на підконтрольних Російській Федерації територіях Запорізької та Херсонської областей, про що заявляв зокрема і окупаційний «голова» Криму Сергій Аксьонов. Тому моніторинг охопив саме ці регіони як красномовний приклад впровадження вже відпрацьованої в Криму політики знищення української освіти.

Моніторинг базується на:

- сповіщеннях органів державної влади України;
- звітах громадських організацій;
- відкритих джерелах тимчасово окупованих територій, а саме:
- інформації, розміщеній на офіційних сайтах і на офіційних сторінках у соціальних мережах (разом із мережею ВКонтакте) так званого «міністерства освіти тимчасово окупованої території»;
- офіційних статистичних даних Російської Федерації;
- інформації, розміщеній на сайтах загальноосвітніх шкіл тимчасово окупованих територій;
- публікаціях місцевих ЗМІ тимчасово окупованих частин Херсонської, Запорізької областей, Автономної Республіки Крим та м. Севастополь;
- інформації, оприлюдненій у соціальних мережах.

ОБМЕЖЕННЯ

Для цього дослідження автори використовували лише доступні для них джерела. Робота з джерелами й аналіз інформації тривали до 7 липня 2023 року. Інформація та повідомлення, які не вдалось верифікувати станом на дату публікації звіту, не увійшли до цього моніторингового огляду.

Для написання звіту авторами були використані дані, віднайдені в соціальній мережі ВКонтакте. Це зумовлено тим, що після повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України більшість інформації від представників окупаційної влади опубліковано саме в цій соціальній мережі, тому вона зараз є фактично єдиним можливим джерелом доступу для отримання необхідних відомостей. Тими самими міркуваннями обумовлено використання російських джерел і джерел тимчасово окупованих територій.

Інформація, репрезентована у цьому звіті, має за мету фіксацію злочинів Російської Федерації та боротьбу з поширюваною нею дезінформацією.

ЗАГАЛЬНОРОСІЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ

За моніторинговий період квітня-червня 2023 року відбулася низка загально-російських подій, здебільшого в нормотворчій сфері, що суттєво впливають на процеси на окупованих РФ територіях України.

Перш за все, президентом РФ В. Путіним було затверджено стратегію «Комплексної безпеки дітей на період до 2030 року», що передбачає державну підтримку створення для дітей контенту, спрямованого на «збереження традиційних російських духовно-моральних цінностей», і «захист дітей від зовнішнього деструктивного інформаційно-психологічного впливу».

Стратегія також передбачає «духовно-моральне цивільно-патріотичне виховання дітей (на історичних та сучасних прикладах)» шляхом «підтримки соціально значущих ініціатив, орієнтованих формування в дітей загальноросійської громадянської ідентичності, зокрема добровольчого руху». Результатом реалізації цієї стратегії має бути збільшення чисельності молодіжної аудиторії, що користується інтернет-контентом, спрямованим на «зміцнення загальноросійської громадянської ідентичності та духовно-моральних цінностей».⁴ Загалом положення цієї стратегії маніфестують тенденції ще більшого ізоляціонізму російського інформаційного простору і посилення інформаційного тиску на дітей в підконтрольній РФ зоні.

Володимир Путін підписав закон про інтеграцію т.о.т. Запорізької, Херсонської, Донецької та Луганської областей до системи російського спорту, що дає ті самі преференції, що встановлені в РФ щодо фінансування, а спортсмени та тренери зможуть брати участь у стартах на всеросійському рівні та претендувати на пов'язані з цим виплати.⁵

Для стимулювання навчання дітей за російськими стандартами Голова Уряду РФ Михайло Мішустін підписав постанову про те, що дипломи, видані на окупованих РФ територіях України, будуть внесені до Федерального реєстру, що має стимулювати молодь до вступу у російські ВНЗ.⁶

Також, згідно з наказом Міносвіти Росії, з 6 червня 2023 року ректором так званого «Мелітопольського державного університету ім. А. С. Макаренка» (надалі в тексті – МДУ) замість колаборанта Андрія Чуйкова було призначено Миколу Тойвонена з Санкт-Петербурзького державного економічного університету.⁷

Відбулися зміни і в навчальній програмі. На уроки літератури планують повернути твори радянських часів, що посилять «виховну спрямованість предмета»⁸, – попередньо це «Горячий снег» Юрія Бондарева, «Молодая гвардия» Олександра Фадєєва, «Брестская крепость» Сергія Смирнова, «Сын артиллериста»

4 <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202305170008?index=13>
<https://web.archive.org/web/20230714172405/http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202305170008?index=13>

5 <https://tass.ru/sport/18065791>
<https://web.archive.org/web/20230714172616/https://tass.ru/sport/18065791>

6 https://t.me/Genichesk_ru/4815
https://web.archive.org/web/20230714172834/https://t.me/Genichesk_ru/4815

7 <https://t.me/BalitskyEV/1163>
<https://web.archive.org/web/20230714173156/https://t.me/BalitskyEV/1163>

8 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20724
https://web.archive.org/web/20230716050422/https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20724

Костянтина Симонова, «Как закалялась сталь» Миколи Островського, «Донские рассказы» Михайла Шолохова, «Русский характер» Олексія Толстого.⁹

На Всеросійському просвітницькому марафоні «Знання. Первые» [«Знання. Перші»] було презентовано новий єдиний підручник з історії для 11-го класу.¹⁰ Також в Росії готуються підручники, де розповідатиметься про так звану «СВО», про що повідомив міністр освіти Сергій Кравцов:

« Это учебники о причинах и целях СВО, о денацификации, демилитаризации – об этом обязательно нужно говорить, тем более, что это старшие классы, это новейшая история. Как только мы победим, эти разделы будут дополнены в учебнике по истории.¹¹

[Це підручники про причини й цілі СВО, про денацифікацію, демілітаризацію – про це обов'язково потрібно розмовляти, тим більше, що це старші класи, це новітня історія. Як тільки ми переможемо, ці розділи буде додано до підручників історії]

Новий підручник з «Основ безпеки життєдіяльності» для 10-11 класів презентувало видавництво «Просвещение» на міжнародному форумі міністрів освіти «Формируя будущее» [Формуючи майбутнє]. Велику увагу приділено підготовці юнаків-старшокласників до служби у збройних силах РФ: передбачено строюву підготовку та військове вітання, вивчення правил поведження з піхотним спорядженням, поведінки під час бою та надання першої допомоги.¹²

У московському Музеї Перемоги у рамках Всеросійського патріотичного форуму «Твой Герой» [Твій герой] обговорили концепцію патріотичного виховання Російського руху дітей та молоді «Движение Первых» [Рух перших].

« Очень важно, чтобы мы смогли воспитать зрелую, самостоятельную личность, человека, который сможет делать выбор, исходя из своей внутренней позиции, в том числе в условиях агрессивной борьбы за мировоззрение наших детей, которая идет сейчас. Чтобы при любых об-

9 <https://www.solidarnost.org/Blog/igor-karaulov/sovetskaya-klassika-vozvrashaetsya.html>
<https://web.archive.org/web/20230714173825/https://www.solidarnost.org/Blog/igor-karaulov/sovetskaya-klassika-vozvrashaetsya.html>

10 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4813
<https://archive.ph/tPa90>

11 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20886
https://web.archive.org/web/20230714174425/https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20886

12 https://aif.ru/society/education/prosveshchenie_predstavilo_uchebnik_obzh_s_nachalnoy_voennoy_podgotovkoj
https://web.archive.org/web/20230714174705/https://aif.ru/society/education/prosveshchenie_predstavilo_uchebnik_obzh_s_nachalnoy_voennoy_podgotovkoj

стоятельствах он выбирал свою страну, ее интересы, жил и работал во имя своей Родины, – перша заступниця голови правління «Движения Первых» Наталія Мандрова.¹³

[Дуже важливо, щоб ми змогли виховати зрілу, самостійну особистість, людину, яка зможе робити вибір, виходячи зі своєї внутрішньої позиції, зокрема в умовах агресивної боротьби за світогляд наших дітей, яка точиться зараз. Щоб за будь-яких обставин вона вибирала свою країну, її інтереси, жила і працювала в ім'я своєї Батьківщини]

В ДДПІ ім. Короленка у республіці Удмуртія у рамках державного завдання впроваджується наукове дослідження «Разработка модели университетской смены как формы интеграции участников образовательных отношений новых субъектов Российской Федерации в отечественную систему образования» [«Розробка моделі університетської зміни як форми інтеграції учасників освітніх відносин нових суб'єктів Російської Федерації до вітчизняної системи освіти»], яка передбачає створення змістовно-процесуального ядра програми університетських змін.¹⁴

Після подій з ЧВК «Вагнер» 24 червня 2023 року деякі організації висловили підтримку президенту РФ, серед них такі, як колектив педагогів Геніченської школи №2,¹⁵ керівник регіонального штабу #МЫВМЕСТЕ [#МИРАЗОМ] т.о.т Запорізької області Христина Параскан,¹⁶ співробітники Міністерства молодіжної політики та спорту Херсонської області на чолі з в. о. міністра Ельвірою Вітренко, рухи «Я-Херсон», «Молодежь Скадовска» [Молодь Скадовська],¹⁷ «Молодая гвардия ЕР» [Молода гвардія ЕР],¹⁸ Юнармія, начальник Кримського регіонального штабу Гаврильчук Сергій Олексійович,¹⁹ а також дитячий табір «Артек».²⁰

13 <https://pobedarf.ru/2023/06/13/pervye-predstavili-konczepcziyu-vospitaniya/>
<https://web.archive.org/web/20230714174957/https://pobedarf.ru/2023/06/13/pervye-predstavili-konczepcziyu-vospitaniya/>

14 https://vk.com/wall-1073045_9979
https://web.archive.org/web/20230714175318/https://vk.com/wall-1073045_9979

15 https://t.me/Genichesk_ru/5830
https://web.archive.org/web/20230714175439/https://t.me/Genichesk_ru/5830

16 <https://t.me/YugMolodoj/6581>
<https://web.archive.org/web/20230714175651/https://t.me/YugMolodoj/6581>

17 https://t.me/minmolsport_ks/2396
https://web.archive.org/web/20230714175950/https://t.me/minmolsport_ks/2396

18 https://t.me/mger_84/146
https://web.archive.org/web/20230714180302/https://t.me/mger_84/146

19 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_246
https://web.archive.org/web/20230714180555/https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_246

20 <https://artek.org/press-centr/news/vmeste-s-rossiyay-vmeste-s-prezidentom/>
<https://web.archive.org/web/20230714180847/https://artek.org/press-centr/news/vmeste-s-rossiyay-vmeste-s-prezidentom/>

РЕАЛІЗАЦІЯ «КРИМСЬКОГО СЦЕНАРІЮ» У СПІВРОБІТНИЦТВІ З Т.О.Т. КРИМУ І ПІВДНЯ

Відбулася низка спільних заходів для обміну досвідом між окупаційними адміністраціями Криму і Півдня України. У т.о. Севастополі відбувся стартовий етап програми підвищення кваліфікації для державних управлінців із т.о. Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей – всього 870 представників місцевого самоврядування запросили на лекції до Севастопольського державного університету.²¹

Республіканський форум патріотичної освіти відбувся у КФУ, де обговорювалося, серед іншого, питання ролі педагога в патріотичному вихованні дітей і молоді. Участь взяли особи з кола місцевої окупаційної влади, кримські вузи і муніципальні органи управління та представники окупаційних адміністрацій Херсонської та Запорізької областей, які «активно переймають досвід т.о. Криму».²²

Співробітництво у молодіжній сфері

19 квітня відбулася робоча зустріч співробітників так званого «Управління патріотичного виховання Міністерства молодіжної політики та спорту Херсонської області» з керівником «Кримпатріотцентру» **Дмитром Полковниковим** для створення «більш сприятливих умов для патріотичного виховання молоді Херсонської області». Зустріч була приурочена до підписання у 1783 році імператрицею Катериною II маніфесту «Про прийняття Кримського півострова, острова Тамана і всієї Кубанської сторони під державу Російську».²³ Проєкт «Российского Союза Молодежи» [Російського Союзу Молоді] т.о. Севастополя «Пространство возможностей #ЮгМолодой» [Простір можливостей#Південь-Молодий] отримав 4,5 млн. рублів на розвиток молодіжної політики окупованої частини Запорізької області.²⁴

21 https://vk.com/sevsu?w=wall-91182781_22820
https://web.archive.org/web/20230714181143/https://vk.com/sevsu?w=wall-91182781_22820

22 https://vk.com/vernadskycfu?w=wall-169244143_15715
https://web.archive.org/web/20230714181320/https://vk.com/vernadskycfu?w=wall-169244143_15715

23 https://t.me/minmolsport_ks/1285
https://web.archive.org/web/20230714181526/https://t.me/minmolsport_ks/1285

24 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_21077
<https://archive.ph/80vL3>

Представники кримського громадського руху «Зов серця» [Поклик серця] відвідали середню школу в селі Михайлівка Херсонської області. Як повідомила координаторка руху **Наталія**, їхньою головною метою є «допомога військовим і просвітницька робота з дітьми, яким за роки так званої “незалежності” прищепили хибне розуміння історії та моральних цінностей». Перед дітьми також виступили військові російської армії.²⁵

Напередодні Дня дитячих громадських організацій, за радянських часів відомого як День піонерії, у загальноосвітній школі №1 Скадовськ відбувся телеміст між місцевими школярами та їхніми однолітками із т.о. Севастополя. Один із учнів Скадовської школи №1 повідомив, що завдяки Юнармії вирішив пов'язати своє життя з Військово-морським флотом. Інший учень висловив намір служити у силових структурах Росії.²⁶

22 травня у так званому «Міністерстві освіти, науки та молоді Республіки Крим» відбулося спільне засідання представників опікунських служб Криму та Херсонської області, на якому уклали домовленості щодо перебування херсонських дітей у кримських установах (були присутні так звані «Міністр праці та соціальної політики Херсонської області» Алла Бархатнова та «керівник Представництва Херсонської області в Республіці Крим» Світлана Запорізька).²⁷

У рамках Міжнародного фестивалю «Великое Русское Слово» в МБОУ «Ялтинська середня школа-ліцей № 9» відбувся круглий стіл на тему: «Актуальные вопросы современного образования» [Актуальні питання сучасної освіти], де взяли участь представники окупаційних адміністрацій українських ТОТ, а також члени так званої «Ради керівників освітніх організацій при Раді Міністрів Республіки Крим».²⁸

Генічеська школа №1 та Сімферопольська гімназія №10 уклали угоду про співпрацю, остання буде ділитися з херсонськими педагогами методичними напрацюваннями.²⁹

25 https://t.me/VGA_Skadovsk/3610

<https://archive.ph/TWhhg>

26 https://t.me/VGA_Skadovsk/4136

https://web.archive.org/web/20230716054848/https://t.me/VGA_Skadovsk/4136

27 https://t.me/VGA_Kherson/9612

https://web.archive.org/web/20230716055127/https://t.me/VGA_Kherson/9612

28 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_5064

https://web.archive.org/web/20230716055208/https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_5064

29 https://t.me/Genichesk_ru/5525

https://web.archive.org/web/20230716055203/https://t.me/Genichesk_ru/5525

Гуманітарна допомога

За програмою гуманітарної місії до Херсонської області було відправлено «гуманітарну допомогу» – 5 тисяч стрічок у кольорах російського прапора, інтелектуальні ігри для дітей, копії прапора Перемоги та інше від «Волонтерів Перемоги» [Волонтерів Перемоги] і так званого «Держкомітету молодіжної політики Республіки Крим».³⁰

30

https://t.me/minmolsport_ks/1727

https://web.archive.org/web/20230716055501/https://t.me/minmolsport_ks/1727

Табори і відпочинок

Напередодні Дня Перемоги у т.о. Криму відбулося відкриття зміни у Міжнародному дитячому центрі «Артек». Тодішній так званий «ректор МДУ» Андрій Чуйков та «деканка спеціалізованого факультету» Юлія Іонова взяли участь у заході.³¹

У т.о. Ялті відбулися Республіканські змагання з настільного тенісу із серії турнірів «Будущее России» [«Майбутнє Росії»], присвячені Дню Росії, де Херсонську область представили три спортсмени.³²

Учасники руху #ЮгМолодой [#ПівденьМолодий], пошуковці із т.о.т. Запорізької області та т.о. Криму взяли участь у пошуковій експедиції останків воїнів Червоної Армії, які загинули під час звільнення «Кримського півострова». За підсумками участі в кількох пошукових експедиціях активісти «вирішили пов'язати долю з криміналістикою і вже цього року вступити до кадетських корпусів СК РФ.³³

31 https://t.me/mgu_mlt/6652
https://web.archive.org/web/20230716055534/https://t.me/mgu_mlt/6652

32 https://t.me/minmolsport_ks/2219
https://web.archive.org/web/20230716055542/https://t.me/minmolsport_ks/2219

33 <https://t.me/YugMolodoj/6342>
<https://web.archive.org/web/20230716055638/https://t.me/YugMolodoj/6342>

СТАТИСТИКА

Продовжується вивезення українських дітей на територію РФ і Білорусі, зокрема за даними Народного антикризового управління Білорусі, 2150 українських дітей, зокрема і сиріт, віком від 6 до 15 років, відправили до так званих «таборів відпочинку» та санаторіїв на території Білорусі.³⁴

У той самий час медики, відправлені до т.о.т. Херсонської області з Росії, провели поглиблений профілактичний огляд 15 278 дітей.³⁵ За підсумками обстеження проблеми зі здоров'ям виявлено у половини херсонських дітей. Близько 8 тисяч дітей очікують на медичну допомогу. Ще у 500 виявлено проблеми, які потребують складних операцій, повідомив так званий «голова уряду регіону» Андрій Олексієнко.³⁶ Медогляди в цьому контексті є ще одним механізмом переміщення українських дітей до РФ.

Продовжується русифікація українських дітей. За даними окупаційної адміністрації т.о.т. Запорізької області, за 2022 рік до шкіл Запорізької області доставили 865 000 підручників, передали 300 комп'ютерних класів та 110 шкільних автобусів, планується надати 10 000 путівок на відпочинок в Росії.³⁷

На т.о.т. Запорізької області 15 квітня розпочався запис дітей до першого класу, очікується близько чотирьох з половиною тисяч нових школярів у 2023 році.³⁸

Голова окупаційної адміністрації Херсонщини Володимир Сальдо повідомив, що станом на 20 квітня 2023 року в Генічеську відкрито 58 первинних молодіжних організацій, проведено понад півсотні акцій обласного та регіонального рівнів, понад 200 осіб виїжджали на відпочинок та навчання до дитячих центрів Росії.³⁹ За перший рік діяльності регіонального відділення «Движения Первых» [Руху Перших] у т.о. Криму його учасниками вже стали понад 20 тисяч

34 <https://t.me/brdVP/10161>

<https://web.archive.org/web/20230716055917/https://t.me/brdVP/10161>

35 https://t.me/VGA_Skadovsk/4322

https://web.archive.org/web/20230716055906/https://t.me/VGA_Skadovsk/4322

36 https://t.me/Genichesk_ru/5495

https://web.archive.org/web/20230716055919/https://t.me/Genichesk_ru/5495

37 <https://t.me/YugMolodoj/5842>

<https://web.archive.org/web/20230716060014/https://t.me/YugMolodoj/5842>

38 <https://t.me/YugMolodoj/4939>

<https://web.archive.org/web/20230716060045/https://t.me/YugMolodoj/4939>

39 https://t.me/VGA_Kherson/8767

https://web.archive.org/web/20230716060113/https://t.me/VGA_Kherson/8767

дітей у понад 300 первинних відділеннях, створених у складі установ загальної, середньої-професійної, вищої та додаткової освіти.⁴⁰

Щодо кількості випускників у 2023 році, окупаційна адміністрація Криму повідомила, що у 2023 році у школах т.о. Криму – приблизно 30 тисяч випускників: дець біля дев'яти тисяч 11-класників та понад 20 тисяч 9-класників.⁴¹ 29 травня 2023 року одинадцятикласники загальноосвітніх організацій т.о. Криму взяли участь у ЕГЭ [Єдиному державному іспиті] з російської мови, на якому були присутні 8715 учасників, явка склала майже 99%.⁴² Так звана «міністр освіти, науки та молоді Запорізької області» Валентина Лаврик повідомила, що приблизно 100 випускників 11-х класів шкіл т.о.т. Запорізької області приїдуть до Криму для складання єдиного державного іспиту.⁴³

40 <http://surl.li/jqwwh>
<https://archive.ph/7Tt2l>

41 <https://crimea.ria.ru/20230524/okolo-100-vypusnikov-zaporozhskoy-oblasti-sdadut-ege-v-krymu-1128931414.html>
<https://web.archive.org/web/20230716060754/https://crimea.ria.ru/20230524/okolo-100-vypusnikov-zaporozhskoy-oblasti-sdadut-ege-v-krymu-1128931414.html>

42 <http://surl.li/jqxcj>
<http://surl.li/jqxcg>

43 <https://crimea.ria.ru/20230524/okolo-100-vypusnikov-zaporozhskoy-oblasti-sdadut-ege-v-krymu-1128931414.html>
<https://web.archive.org/web/20230716060754/https://crimea.ria.ru/20230524/okolo-100-vypusnikov-zaporozhskoy-oblasti-sdadut-ege-v-krymu-1128931414.html>

I

ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІ КРИМ І М. СЕВАСТОПОЛЬ

1. ІНДОКТРИНАЦІЯ

У т.о. Криму продовжуються заходи щодо індоктринації українських дітей, їхньою метою є нав'язування російської ідентичності та виховання лояльності до російської влади.

СВЯТКУВАННЯ «ДНЯ ПОБЕДЫ» ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНДОКТРИНАЦІЇ

В Росії та на окупованих територіях завзято відбувалося святкування так званого «Дня Перемоги», що є головним національним святом в РФ. Перемога у «Великій Вітчизняній війни» була вибрана владою РФ як подія, що має об'єднати російське суспільство, викликати почуття гордості за країну і стимулювати формування мотивації боронити Вітчизну від зовнішніх ворогів. Святкування розпочалося ще з квітня 2023 року заходами до «Дня єдиних дій» 19 квітня в рамках проекту «Без срока давности» [Без терміну давності], який викривляє історію Другої світової війни й інструменталізує її для виправдання нинішньої агресії РФ проти України, – наприклад, на історичному форумі в 2022 році так звані «експерти» проекту розповідали про «господство неонацизму на Донбасе» [панування неонацизму на Донбасі].⁴⁴

Святкування самого «Дня Победы» [Дня Перемоги] 9 травня відбувалось без масових заходів і масштабних парадів, як в попередні роки, здебільшого у формі акцій і місцевих ініціатив, як-от тематичні форуми, акції та конкурси у закладах освіти.

Форум

18 квітня 2023 року розпочався II Всеросійський шкільний історичний форум «Сила – в правде!» [Сила – у правді] у форматі відеомосту Москва – Сімферополь до «Дня єдиних дій».⁴⁵ Майданчика меморіального комплексу «Концлагерь “Красный”» в т.о. Криму міністр освіти РФ Сергій Кравцов вийшов на прямиий зв'язок із студією «Росія сьогодні», де проходив II Всеросійський шкільний історичний форум «Сила – в правде!» [Сила – у правді].⁴⁶

44 <https://безсрокадавности.рф/v-gatchine-otkrylsya-mezhdunarodnyj-nauchno-prakticheskij-forum-posvyashhennyj-tragedii-mirnogo-naseleniya-v-gody-velikoj-otechestvennoj-vojny/>

<http://surl.li/jqxrq>

45 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4768
https://web.archive.org/web/20230716061002/https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4768

46 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19637
https://web.archive.org/web/20230716063422/https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19637

Також під час візиту Кравцова до т.о. Криму відбулася експертна сесія «Молодым хранити пам'ять» [Молодим берегти пам'ять], де за участю дітей з табору «Артек» обговорювали питання збереження історичної пам'яті, виховання підростаючого покоління, проведення позаурочних занять «Разговори о важном» [Розмови про важливе].⁴⁷ Також 19 квітня на базі Кримського інженерно-педагогічного університету імені Февзі Якубова проходила «експертна сесія» за програмою Всеросійської акції, присвяченої Дню єдиних дій «Молодым хранити пам'ять» [Молодим берегти пам'ять], яку відвідали учасники «Движения первых» [Руку перших].⁴⁸

Акції

Відбувалася акція «Окна Победы» [Вікна Перемоги], за якою учасники оформлювали вікна з використанням малюнків, картинок, світлин і написів, георгієвських стрічок, фото ветеранів, квітів, червоних зірок.⁴⁹ Також проводилися акції «Лента Победы» [Стрічка Перемоги]⁵⁰ та вже традиційна «Вахта Памяти поколений – “Пост №1”» [Вахта Пам'яті поколінь – «Пост №1»]. За програмою цієї акції відбулися заходи біля меморіалів «Вічний вогонь» у т.о. Сімферополі (учні МБОЗ «Сімферопольська загальноосвітня школа №38»); т.о. Євпаторії (вихованці військово-патріотичних клубів і кадетських класів), т.о. Сакському районі (учні Кадетського Корпусу Союзу Ветеранів Зведеного Полку Народного

Ополчення Республіки Крим); т.о. Білогірську (юнарміїці) і т.о. Феодосії.⁵¹

Акція «Вахта пам'яті» в одному з кримських міст⁵²

47 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19638
https://web.archive.org/web/20230716063623/https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19638

48 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_14750 <https://archive.ph/tBmw5>

49 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4825
https://web.archive.org/web/20230716064004/https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4825

50 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_14986 <https://archive.ph/iV8qp>

51 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_196
https://web.archive.org/web/20230716064024/https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_196

52 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_196
https://web.archive.org/web/20230716064024/https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_196

Парад юнарімійців у Бахчисараї пройшов від «Алеї Слави» до Пам'ятника «Загиблим партизанам»⁵³

У рамках Всеросійської акції «Помним и рассказываем» [Пам'ятаємо та розповідаємо] учасники «Движения первых» [Руху перших] зачитували вірші та публікували відеовиступи на своїх сторінках у соцмережах з хештегами руху на пам'ять загиблих через «геноцид радянського народу в роки Великої Вітчизняної війни».⁵⁴ Відбулася також акція «Сады Победы» [Сади Перемоги] від «Движения Первых» [Руху перших], що передбачає висадження 27 мільйонів дерев на «згадку про кожного, хто загинув у роки ВВВ».⁵⁵

Напередодні святкування 78-річчя Дня Перемоги в МБДОЗ «Нижньогірський дитячий садок «Ручеёк» [Струмочок] відбувалися заходи за програмою тематичного тижня «День Победы» [День Перемоги] з метою «виховання у дітей дошкільного віку «морально-патріотичних якостей і почуття гордості за свою Батьківщину».⁵⁶

53 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_199
https://web.archive.org/web/20230716064224/https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_199

54 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_14753
<https://archive.ph/eJnmG>

55 <https://stv92.ru/novosti/obshchestvo/v-sevastopole-startoval-regionalnyy-etap-vserossiyskoy-aktsii-sady-pobedy/>
<https://archive.ph/6kykW>

56 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4885
https://web.archive.org/web/20230716064322/https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4885

Напередодні 9 травня в МБДОЗ «Михайлівський дитячий садок «Солнышко» [Сонечко]» Нижньогірського району відбулася акція пам'яті «Безсмертний полк».⁵⁷

17 травня в МБДОЗ «Дитячий садок “Поляночка” [Галявинка]» відбувся районний семінар на тему «Развитие патриотического воспитания детей дошкольного возраста через приобщение к культуре и традициям своей Родины» [Розвиток патріотичного виховання дітей дошкільного віку через залучення до культури і традицій своєї Батьківщини].⁵⁸

У ЗОШ №1 імені В. Ф. Маргелова т.о. міста Красноперекопськ на урочистій лінійці, присвяченій перемозі у «Великій Вітчизняній війні», були присутні учасник так званої «СВО» з позивним «Морпіх» і мама випускника школи, котрий загинув під час так званої «СВО», – Антона Лешукова. Дошку на честь А. Лешукова ще раніше відкрили на вході до школи.⁵⁹

58 <https://chernomorskoe.bezformata.com/listnews/chernomorskogo-rayona-rastut-nastoyashimi/117489987/>

<https://archive.ph/llGER>

59 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4866

https://web.archive.org/web/20230716065035/https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4866

Тематичні конкурси

У т.о. Сімферополі пройшов фінал зонального етапу творчого конкурсу «Мы – НАСЛЕДНИКИ ПОБЕДЫ!» [МИ – СПАДКОЕМЦІ ПЕРЕМОГИ] серед учнів шкіл, на республіканському етапі конкурсу виступатимуть колективи МБОУ ЗШДС «Лінгвіст» та МБОУ ЗШДС №15. Метою конкурсу є «навернення підростаючого покоління до духовних цінностей та історії Вітчизни (тобто Російської Федерації, – уклад.), виховання патріотизму, поваги до подвигу старшого покоління».⁶⁰

Конкурс «Мы – НАСЛЕДНИКИ ПОБЕДЫ!» [МИ – СПАДКОЕМЦІ ПЕРЕМОГИ]⁶¹

Конкурс «Победа за нами» [Перемога за нами] у КФУ, 13 квітня⁶²

60 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_163
https://web.archive.org/web/20230716071234/https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_163

61 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_163
<https://archive.ph/FaYHz>

62 https://vk.com/vernadskycfu?w=wall-169244143_14982
<https://archive.ph/RkEP1>

У т.о. Севастополі проходила волонтерська акція «Георгіївська стрічка». Учні 1-В класу, як мали на своєму одязі заборонену в Україні георгіївську стрічку, привели до меморіалу «Героїчної оборони Севастополя», щоб діти мали змогу долучитись до історії перемог «Великої Батьківщини», себто РФ.⁶³

63

https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19825<https://archive.ph/Pwipd>

У Севастополі на сцені Палацу дитячої та юнацької творчості відбувся фестиваль дитячої творчості «Весна Победы [Весна Перемоги].⁶⁴

В рамках акції «Классика ПОБЕДЫ» [Класика ПЕРЕМОГИ] учасники (індивідуально та/або групою) зачитали напам'ять вірші дітей-авторів акції «Герой моей страны» [Герой моєї країни] з банку віршів і розмістили відео виконання у соціальній мережі «ВКонтакте» з хештегами #ДвижениеПервых#РДДМ#Классика-Победы#ГеройМоейСтраны.⁶⁵

Вірші прославляють російську армію та вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року.

*На исторических страницах прошлых лет
Жив голос предков о героях, чтивших память,
В людских сердцах тот голос не утихнет:
Пока Россия есть, ему не кануть.
Не двадцать второе, а двадцать второй,
Не июнь на пороге, февраль.
Та самая зеркальная дата в шесть двоек
Пробудила в характере сталь.
Сталь наших ребят, сталь русского мира...
Сплотились мы как тогда,
А за нашими спинами все наблюдают,
Как сильна и богата страна.*

5 травня 2023 року відбувся фінал міжрегіонального творчого конкурсу «Ми – наследники Победы!» [Ми – спадкоємці перемоги], який двед'ятеро проводиться Міжрегіональною громадською організацією «Русское единство» під патронатом так званого «Глави Республіки Крим» Сергія Аксьонова,

64 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19818
<https://archive.ph/KCSQJ>
https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19819
<https://archive.ph/CxnVO>

65 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4824
<https://archive.ph/W5S5k>

за підтримки «Міністерства освіти, науки та молоді» та «Міністерства культури». У конкурсі взяли участь близько 5 тисяч школярів та студентів.⁶⁶

В рамках проєкта «Галерея культурно-історической славы Севастополя “Правнуки Победы”» [Галерея культурно-історичної слави Севастополя “Правнуки Перемоги”] відбувся конкурс у Прибережненському аграрному коледжі, де студенти презентували театралізовані вистави про війну.⁶⁷

ДЕНЬ РОСІЇ В Т.О. КРИМУ

Ще одним святом, що використовується для формування російської ідентичності в українських дітей, є «День Росії», який святкується 9 червня. Цього дня активно використовуються російська державно-національна символіка, дітей залучають до виконання російських пісень. Це видно, зокрема, зі святкування Дня Росії та Дня заснування Севастополя у Центрі психолого-педагогічної, медичної та соціальної допомоги:

«Мы много говорим о патриотическом, нравственном и духовном воспитании детей. Сегодняшнее мероприятие – особое, мы переходим, с точки зрения педагогики, на новый уровень воспитания – формирование российской иден-

66 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20367
<https://archive.ph/UvPFL>

67 https://vk.com/vernadskycfu?w=wall-169244143_15808
<https://archive.ph/LOhTu>

тичності. Если внимательно посмотреть на представленную выставку, поймете, что формирование российской идентичности - это нечто более серьезное и важное», – так званий «заступник директора Департамента освіти та науки Севастополя» Станіслав Феоктистів.⁶⁸

[Ми багато говоримо про патріотичне, моральне та духовне виховання дітей. Сьогоднішній захід – особливий, ми переходимо, з погляду педагогіки, на новий рівень виховання – формування російської ідентичності. Якщо уважно подивитися на репрезентовану виставку, зрозумієте, що формування російської ідентичності – це дещо більш вагоме і важливе]

МОЛОДІЖНІ РУХИ

19 травня у РФ відзначався «День дитячих громадських об'єднань та організацій» на честь радянського Дня піонерії, в рамках якого весь тиждень школярі брали участь у різних федеральних і регіональних заходах. Діти у школах влаштовували виставки, як-от «От пионери до детских общественных организаций» [Від піонерії до дитячих громадських організацій], брали участь в грі «Наследники пионери» [Нащадки піонерії], акціях «Поколения в Движении» [Покоління в Русі], «Парад атрибутики» і зустрічі «Лидеры движения» [Лідери руху]. Діти також взяли участь у регіональному флешмобі: «Я часть большого детского объединения...» / «Я орлёнок» [Я частина великого дитячого об'єднання... / Я орлятко] і т.д, розповівши про те, до якого дитячого об'єднання входять і що їм найбільше в ньому подобається.⁶⁹

68 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20963
<https://archive.ph/2XPFQ>

69 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4952
<https://archive.ph/hFN95>

Дитячі і молодіжні організації в РФ теж використовуються як інструмент нав'язування російської ідентичності, саме тому наразі основна ціль політики РФ у сфері дитячих і молодіжних організацій – охопити якнайбільшу цільову аудиторію, щоб кожна дитина гарантовано отримувала порцію російської пропаганди. Найбільш активними організаціями в т.о. Криму є «Орлята России» [Орлята Росії] і «Движение первых» [Рух перших].

«Орлята России» [Орлята Росії]

14 квітня на базі Гімназії № 24 т. о. Севастополя відбувся регіональний семінар-практикум «Досвід реалізації програми соціальної активності учнів початкових класів “Орлята Росії”», де педагоги ділились «кращими практиками» щодо виховання маленьких «орлят». На заході виступали діти у військовій формі.⁷⁰

З пропагандистською метою використовувався й формат телемосту на зустрічі «Мы ВМЕСТЕ!» [МИ РАЗОМ!] між учасниками руху «Орлята» – учнями 1-х класів, радниками директорів з виховання та взаємодії з дитячими громадськими об'єднаннями МБОЗ «Сіверський лицей» м. Сіверськ Томської області та МБОЗ

70

https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19561
<https://archive.ph/QwQoX>

«Школа №17» т.о. Феодосії (відповідальна – радниця директора з виховання та взаємодії з дитячими громадськими об'єднаннями **Наталія Маркіна**).⁷¹

В т.о. Севастополі відбувалась посвята першокласників до рядів «Орлят Росії»: 370 школярів з 25 і 30 шкіл,⁷² 370 школярів зі школи № 33,⁷³ 450 учнів початкових класів шкіл №23, 28, 29, 41, 58, Інженерної школи, гімназій №5 і №24.⁷⁴ Відповідальні особи – регіональна координаторка проекту «Навігатори дитинства» в т.о. Севастополі Наталія Загородня і кураторка проекту «Орлята Росії» в т.о. Севастополі Наталія Корякіна.⁷⁵

71 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4712

<https://archive.ph/Yo99q>

72 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20420

<https://archive.ph/YYQ02>

73 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20582

<https://archive.ph/YMP5d>

74 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20405

<https://archive.ph/3oGZY>

75 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20582

<https://archive.ph/YMP5d>

Посвята в орлята в школах №23, 28, 29, 41, 58, Інженерній школі, гімназіях №5 і №24 т.о. м. Севастополь.⁷⁶

Відкриття тематичної зміни «Орлята Росії» в ДЮСШ «Ласпі», де взяли участь близько 200 дітей.⁷⁷

«Движение первых» [Рух перших]

За даними окупаційних джерел, за перший рік діяльності регіонального відділення «Движения Первых» [Руху Перших] у т.о. Криму його учасниками вже стали понад 20 тисяч дітей, було створено понад 300 первинних відділень в установах загальної, середньої-професійної, вищої та додаткової освіти.⁷⁸

76 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20405
<https://archive.ph/3oGZY>

77 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20873
<https://archive.ph/T3Vh4>

78 <http://surl.li/jqzbi>

До «Дня Перемоги» учасники «Движения первых» [Руху Перших] т.о. Криму взяли участь у проєкті «Хранители истории» [Хранителі історії] з реконструкції пам'ятних місць, проведення суботників на території меморіальних комплексів і несення почесної варти біля монументів.⁷⁹ Делегація «Движения первых» [Руху Перших] т.о. Криму взяла участь в урочистому концерті «За мир! За наших! За Россию!» [За мир! За наших! За Росію!] та акції «Безсмертний полк», а також відвідала знакові місця МДЦ «Артек».⁸⁰ Учасники також підготували низку акцій до Дня Росії: гру-квест «Я – житель огромной страны» [Я – мешканець величезної країни], вікторина «Уникальная Россия» [Унікальна Росія], інтерв'ю «Насколько я знаю Россию» [Наскільки я знаю Росію], онлайн-квест «Необъятная родина» [Неосяжна країна] (у якому учасникам надаються фотографії знакових історичних місць Росії), відео-флешмоб «Поздравление России» [Вітання Росії].⁸¹

В т.о. Керчі учасники руху (зі спеціалізованої школи № 1 імені В. Дубініна, № 11, № 12, № 13, № 15 імені Героя Радянського Союзу Є. М. Рудневої, школи-гімназії № 1 імені Героя Радянського Союзу І. Дьоміної) взяли участь у таких акціях: «Свеча Победы» [Свічка Перемоги], «Вальс Победы» [Вальс Перемоги], «Бессмертный полк в каждой школе» [Безсмертний полк у кожній школі], «Георгиевская лента» [Георгіївська стрічка], вітання ветеранам «Окна Победы» [Вікна Перемоги].⁸²

2.

ЛЕГІТИМАЦІЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ У СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ

«Письмо солдату» [Лист солдату]

У т.о. Криму тривала Всеросійська акція «Письмо солдату» [Лист солдату], коли учні писали листи підтримки військовослужбовцям російської армії.

79 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_14712
<https://archive.ph/vQVPc>

80 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_15008
<https://archive.ph/rsvzv>

81 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_15239
<https://archive.ph/qPhXH>

82 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_14999
<https://archive.ph/peHKu>

Акція «Письмо солдату» [Лист солдату] в гімназії №24 т.о. Севастополя, відповідальний – радник директора з виховання Василь Чераньов.⁸³

«РАЗГОВОРЫ О ВАЖНОМ» [РОЗМОВИ ПРО ВАЖЛИВЕ]

17 квітня о 08:30 за московським часом в усіх освітніх установах Росії і т.о.т. та о 08:36 в ефірі Першого каналу відбулися позаурочні заняття «Разговоры о важном» [Розмови про важливе], присвячені «Дню єдиних дій», від російського історика Олександра Звягінцева.⁸⁴ На уроці розповідали про «фашистів», котрі захопили владу в Україні, через що на них чекає новий «нюрнберзький трибунал».

Також у квітні відбулися уроки на теми «День земли» [День Землі], «День космонавтики – мы первые» [День космонавтики – ми перші] і «День труда» [День праці]. В травні відбулися уроки «День Победы. Бессмертный полк» [День Перемоги. Безсмертний полк], «День детских общественных объединений» [День дитячих громадських об'єднань], «Про счастье» [Про щастя].⁸⁵

До уроків залучають і священників Російської православної церкви. 15 травня 2023 року настоятель храму священномученика Порфирія Алуштинського благочиння ієромонах Сава (Тринітко) взяв участь у проведенні уроку «Розмови про важливе» на тему «Общественные детские объединения» [Громадські дитячі об'єднання]. На уроці о.Сава розповів про «головні сімейні цінності».⁸⁶

83 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19450
<https://archive.ph/YQ5QW>

84 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4760
<https://archive.ph/d12Gg>

85 <https://razgovor.edsoo.ru>
<https://archive.ph/wWqGn>

86 <https://simferopol.bezformata.com/listnews/porfiriya-s-zaprudnoe-alushtinskogo/117209182/>
<https://archive.ph/HhKn1>

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УРОКИ

Тривали зустрічі з учасниками так званої «СВО» в закладах освіти, наприклад кадети школи № 60 зустрілися з учасником так званої «СВО» **Костянтином Самошиним**, котрий розповів про «важливість та необхідність захисту мешканців Запорізької, Херсонської областей і Донбасу».⁸⁷

18 квітня у МБОУ «Гвардійська школа Первомайського району» радник директора з виховання **Г. Сулеймонова** організувала урок-реконструкцію «Без срока давности» [Без терміну давності] до «Дня єдиних дій». На одному зі слайдів видно військовика у сучасному однострої.⁸⁸

19 квітня з нагоди 240-річчя з дня ухвалення маніфесту про приєднання Кримського півострова до складу Російської імперії відбулася класна година «День прийняття Криму, Тамані и Кубані в состав Российской империи» [День прийняття Криму, Тамані та Кубані до складу Російської імперії]. На заході була присутня так звана «помічниця прокурора міста Сімферополя» **С. Власенко**.⁸⁹

87 https://vk.com/rddm_92?w=wall-30716644_33168
<https://archive.ph/4ocl9>

88 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4764
<https://archive.ph/olfmX>

89 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4770
<https://archive.ph/Hn7aH>

АКЦІЇ НА ПІДТРИМКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Продовжувалася всеросійська акція «Талісман добра» з виготовлення учнями шкіл талісманів для російських солдатів. Зокрема, згадується про участь у заході таких навчальних закладів т.о. Криму, як Школа-гімназія №1 імені Є. І. Дьоміної, т.о. Керч, школи № 7 і №2, т.о. Євпаторія.⁹⁰ У т.о. Севастополі відбувалися майстер-класи з плетіння маскувальних сіток та виготовлення непромокальних сумок для документів і гаджетів учасникам спецоперації.⁹¹

Юнармійці 7-Ю класу загону «Сокіл» МБОУ «Гімназія ім. Н. Р. Андрєєва» разом із батьками приєдналися до працівників ДБОЗ РК «Бахчисарайська спеціальна школа-інтернат» і зібрали гуманітарну допомогу військовослужбовцям, котрі беруть участь у так званій «СВО», зокрема для класного керівника **Крочака Дениса В'ячеславовича**.⁹²

90 https://vk.com/rddm82?w=wall-153744445_14771
<https://archive.ph/SG81B>

91 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_19807
<https://archive.ph/RVrCa>

92 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_209
<https://archive.ph/IMGD5>

Відбулося урочисте підбиття підсумків муніципальної патріотичної акції «Пам'яті достойні» [Пам'яті гідні], започаткованої з ініціативи «Навігаторів дитинства» т. о. Євпаторії. Метою акції було продемонструвати «спадковість поколінь захисників Батьківщини, поширити інформацію про героїв Великої Вітчизняної війни та СВО, сприяти зміцненню духовної єдності російського народу».⁹³

ГЛОРИФІКАЦІЯ «ГЕРОЇВ» ТАК ЗВАНОЇ «СВО»

Кадети та гімназисти Сімферопольської академічної гімназії спільно із співробітниками ДУ МНС підготували виїзний концерт та привітали учасників так званої «СВО», котрі перебувають на реабілітації у т.о. Сімферополі, передавши подарунки, малюнки, листівки та листи зі словами подяки та підтримки.⁹⁴

93 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4922
<https://archive.ph/rC77U>

94 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_191
<https://archive.ph/nqIB2>

Діти, котрі відпочивали у таборі Артек, зустрілися із учасниками так званої «СВО» – Віктором Аносовим (екс-начальник військової поліції так званої «ДНР»), який наразі є керівником кримського відділення МДО «Союз добровольців Донбасу», і Олександром Комбаровим – головою «Всеросійської спілки ветеранів СВО у Республіці Крим».⁹⁵

3. МІЛІТАРИЗАЦІЯ

СТИМУЛЮВАННЯ ПРИЗОВУ ДО РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ

Для заохочення дітей до вступу на службу у збройні сили РФ відбулася акція на «День призовника» (8 квітня), в якій взяли участь юнармійці та кадети освітніх закладів т.о. Криму. Дітей ознайомили зі штатними та спеціальними зразками стрілецької зброї ЗС РФ, з бойовими якістьми БТР-80, експонатами музею авіації Червонопрапорного Чорноморського флоту.⁹⁶

95 <https://artek.org/press-centr/news/geroyami-ne-rozhdayutsya-geroyami-stanovyatsya-artekovcy-vstretilis-s-uchastnikami-svo/>
<https://archive.ph/FBaFO>

96 <https://www.krympatriotcentr.ru/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%8c-%d0%bf%d1%80%d0%b8%d0%b7%d1%8b%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d0%b0.html>
<https://archive.ph/cvmGV>

3 травня у так званому «Військовому комісаріаті Республіки Крим» відбулася робоча зустріч так званих «ректора ДБОЗ ДПО РК КРІППО» **Олександра Рудякова** та новопризначеного «військового комісара Республіки Крим» **Євгена Машукова**. На зустрічі обговорювалися проблемні питання щодо викладання «Початкової військової підготовки» в освітніх організаціях окупованого Криму, потреби залучення до цієї роботи «офіцерів запасу, разом із учасниками СВО», проведення для них, а також для членів їхніх сімей, професійної перепідготовки.⁹⁷

29 червня вперше у т. о. Криму організовано республіканський форум молодих спеціалістів силових відомств за програмою проєкту «Зеркало». Участь беруть студенти кримських вузів і молоді співробітники організацій і підрозділів МВС Росії, Міноборони Росії, МНС, Прокуратури, Росгвардії, Слідчого Комітету, ФСІН, ФМС. Захід має на меті консолідувати «систему патріотичного виховання у період проведення Спеціальної військової операції для реалізації завдань військово-політичної роботи».⁹⁸

Кадетські класи

У т. о. Севастополі відбулося відкриття спортивно-оздоровчого комплексу – другої черги кадетського корпусу ім. В. І. Істоміна Слідчого комітету Росії. У церемонії взяли участь «керівник управління виховної роботи СК» **Сергій Петров**, керівник «головного слідчого управління СК Росії у Криму та Севастополі» **Володимир Терентьев**, «губернатор» **Михайло Розвожаєв**, керівники силових відомств, ветерани слідчих органів і учасники так званої «СВО».⁹⁹

97 <http://surl.li/jraco>
<https://archive.ph/VbyT1>

98 https://vk.com/vernadskycfu?w=wall-169244143_16175
<https://archive.ph/rv4fw>

99 <https://crimea.ria.ru/20230419/v-sevastopole-otkryli-vtoruyu-ochered-kadetskogo-korpusa-sk-rossii-1128269513.html>
<https://archive.ph/yllzi>

26 травня відбулася урочиста церемонія вручення свідоцтв про закінчення 9-го кадетського класу, які вручав так званий «заступник начальника Головного управління – начальник управління наглядової діяльності та профілактичної роботи Головного управління МНС Росії у Республіці Крим» **Ігор Скуртул**.¹⁰⁰

Напередодні Дня Росії військовослужбовці та співробітники Росгвардії т.о. Криму провели комплекс патріотичних заходів для кадетів сімферопольської школи №30 імені Героя Радянського Союзу А. А. Аматауні.¹⁰¹

23 червня в «Управлінні МВС Росії у м. Севастополь» відбувся п'ятий ювілейний випуск кадетських класів ОВС середньої загальноосвітньої школи № 6.¹⁰²

100 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_205
<https://archive.ph/B3o6Z>

101 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_211
<https://archive.ph/tz8MB>

102 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_21432
<https://archive.ph/UHk4D>

Обов'язкова початкова військова підготовка в школах

З 29 травня в освітніх закладах т.о. Сімферополя стартували п'ятиденні навчальні збори з учнями десятого класу, які є складником обов'язкового навчального предмета «Основы безопасности жизнедеятельности» [Основи безпеки життєдіяльності]. Основними завданнями навчання є формування «морально-психологічних і фізичних якостей громадянина, необхідних для проходження військової служби, виховання патріотизму, поваги до історичного та культурного минулого Росії та її збройних сил».¹⁰³

Для сотні студентів Севастопольського коледжу інформаційних технологій та промисловості в парку «Патріот» було організовано «Школу майбутніх командирів» [Школу майбутніх командирів] за участю ветеранів так званої «СВО». Тренінг мав за мету досягти того, щоб діти «не боялись служби в російській армії».¹⁰⁴

Юнармия [Юнармія]

Повідомляється, що з 24 лютого 2022 року 53 наставника юнармійських загонів, зокрема й з т.о. Криму, добровільно виконують бойові завдання на так званій «СВО».¹⁰⁵

103 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_207
<https://archive.ph/6Ux8B>

104 https://gorod24.online/crimea/news/326560-dlya_sevastopolskih_studentov_organizovali_zanyatiya_po_nachalnoy_voennoy_podgotovke.html
<https://archive.ph/YHJQG>

105 https://www.1tv.ru/news/2023-01-09/444906-s_nachala_provedeniya_svo_53_nastavnika_yunarmeyских_otryadov_dobrovolno_napravilis_vypolnyat_boevye_zadachi
<https://archive.ph/ObBJm>

19 квітня розпочався весняний етап «Вахты памяти поколений – “Пост № 1”» [Вахты пам'яті поколінь – «Пост №1»], в якому активну участь взяли члени юнармії т. о. Криму. Чергування дітей відбувалось під час навчального процесу. Також пройшли урочисті посвяти до лав Юнармії.

*Юнарміїці загону
«Сокіл» МБОЗ «Гімназія ім. Н. Р. Андрєєва»¹⁰⁶*

Посвята в Юнармію

в т. о. Судаку¹⁰⁷

106 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_205
<https://archive.ph/riN1o>

107 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_191

*Посвята в
Юнармію в т.о.
Судаку¹⁰⁸*

15 квітня у т.о. м. Сімферополі юнармійці поклали квіти на честь 79-ї річниці визволення міста від німецько-фашистських загарбників. Декількох дітей нагородили відомчими нагородами Юнармейская доблесть 3-й степени.¹⁰⁹

17 травня юнармійці загону «Сокіл» МБОУ Гімназія ім. Н. Р Андрєєва під ке-

<https://archive.ph/z5iYV>

108 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_191

<https://archive.ph/z5iYV>

109 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_193

<https://archive.ph/za7LR>

рівництвом радника директора з виховання **С. Малишева** взяли участь у відкритті пам'ятного знаку «Наші герої» [Наші герої] на честь загиблих під час так званої «СВО». ¹¹⁰

Воєнно-патріотичні ігри

14 травня на території Артеку відбулася спортивно-патріотична гра «Зарниця», що передбачає проходження смуги перешкод, перенесення пораненого і боєприпасів, подолання загороджень, спорядження автоматного магазину на-

110

https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_219
<https://archive.ph/wulBL>

вчальними патронами, розбирання/складання автомата Калашникова, стрільбу по мішенях за програмою військово-патріотичної зміни «Славе не меркнуть, традиціям жити» [Славі не згасати, традиціям жити]¹¹¹

Також «Зарницю» провели у ДКД 30 «Володимирівська СОШ № 10» і присвятили їй 101 річчю утворення Всесоюзної піонерської організації ім. В. І. Леніна.¹¹²

111 <https://tinyurl.com/2ghbqk5j>
<https://archive.ph/uQesm>

112 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_387
<https://archive.ph/ccN3v>

ПАМ'ЯТЬ ПРО ДРУГУ СВІТОВУ ВІЙНУ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЛІТАРИЗАЦІЇ

Експлуатація пам'яті про Другу світову також є інструментом мілітаризації дітей і молоді. Так, члени організації «Волонтери Перемоги» провели Всеросійську гру «РИСК: розум, інтуїція, швидкість, команда» [«РИЗИК: розум, інтуїція, швидкість, команда»], змістом якої є ознайомлення з досягненнями Росії, зокрема з її військовими перемогами.¹¹³

У т.о. Сімферополі також відбулися військово-спортивні змагання «Победа-2023» [Перемога-2023], присвячені 78-м роковинам перемоги у «Великій Вітчизняній війні», а також підтримці учасників так званої «СВО». Завдання: перетин мінного поля та загородження «колючка», збирання та розбирання АК-74, метання гранат у ціль, стрільба по мішенях зі страйкбольної зброї.¹¹⁴

За програмою проєкту «ВНУКИ ГЕРОЕВ» [ОНУКИ ГЕРОЇВ] в т.о. Севастополі вже другий рік поспіль севастопольських школярів навчають кидати гранати і розрізняти типи зброї часів Великої Вітчизняної війни. 22 квітня в батареїній школі завершився навчальний рік, було видано 40 свідоцтв про закінчення навчання, а понад двісті школярів стали курсантами другого року навчання.¹¹⁵

113 https://vk.com/vernadskycfu?w=wall-169244143_14817
<https://archive.ph/lh15o>

114 https://t.me/Genichesk_ru/5187
<https://archive.ph/7mfVx>

115 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20398
<https://archive.ph/aHaHJ>

Учасники «Руху Перших» міського округу т.о. Судак, які взяли участь в акції «Свічка пам'яті», присвяченій Дню пам'яті та скорботи 22 червня 1941 року, відвідали Братську могилу радянських воїнів. Окрім того, фахівчиня з організації роботи в т.о. Судаку взяла участь у Всеросійській акції «Вогняні картини війни» у т.о. Генічеську.¹¹⁶ 1000 свічок запалили під час акції «Вогняна картина» у т.о. Керчі активісти РДДМ «Движение первых» [Рух перших] і «Волонтеры Победы» [Волонтери Перемоги].¹¹⁷

Учні школи № 3 Ренат Нафгутдінов, школи № 19 Єлизавета Грачова і вчителька історії та суспільствознавства школи № 19 Єлизавета Медведєва разом з представниками з 63 суб'єктів Росії взяли участь у Всеросійській тематичній зміні «Юні історики» у Волгограді, де обговорювались питання історико-патріотичної освіти школярів, виховання «почуття патріотизму і гордості за свою Батьківщину».¹¹⁸

Табори і відпочинок

Загалом повідомляється, що у період літньої оздоровчої кампанії 2023 року у т.о. Сімферополі заплановано відкриття 12 таборів із денним перебуван-

116 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_15330
<https://archive.ph/GyHH9>

117 https://vk.com/mypervie82?w=wall-153744445_15314
<https://archive.ph/QQP1s>

118 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20930
<https://archive.ph/GZUz8>

ням. Також 27-30 травня у школах міста для учнів відкрились літні тематичні майданчики на базі 34 загальноосвітніх закладів.¹¹⁹ Діти учасників так званої «СВО» із т.о. Криму зможуть за рахунок місцевого бюджету безкоштовно відпочити в оздоровчих таборах.¹²⁰

Відкриття дитячого табору денного перебування «Дружные ребята» [Дружні дітлахи] на базі сімферопольської корекційної школи «Надежда» [Надія]¹²¹

В дитячому таборі «Артек» діти обговорювали питання протидії фальсифікації історії так званої «Великої Вітчизняної війни» із засновником мережевого видання «Наука. Общество. Оборона» [Наука. Суспільство. Оборона], заступником головного редактора «Військово-історичного журналу», членом-кореспондентом російської Академії Наук **Володимиром Кікнадзе**. Спікер, серед іншого, розповів про зв'язок «Великої Вітчизняної Війни» та так званої «СВО». Подія відбулася у рамках пропагандистського проекту «Без срока давности» [Без терміну давності].¹²²

119 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_206
<https://archive.ph/hNM2L>

120 <https://simferopol.bezformata.com/listnews/otdohnut-v-ozdorovitelnih-lageryah/117507043/>
<https://archive.ph/7vEJs>

121 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_206
<https://archive.ph/hNM2L>

122 <https://artek.org/press-centr/news/bez-sroka-davnosti-artekovcy-uznali-kak-protivodyaystvovat-falsifikacii-istorii-vov/>
<https://archive.ph/3jfdA>

У Дитячому оздоровчому центрі «Алые паруса» [Червоні вітрила] відбулася військово-спортивна зміна для вихованців юнармійських загонів і кадетських класів т.о. Криму.¹²³

У травні протягом трьох тижнів на території МДЦ «Артек» реалізовувалася освітня програма руху «Волонтеры Победы» [Волонтери Перемоги] за участю дітей з т.о.т. Запорізької області.¹²⁴ Також діти із т.о.т. Запорізької області брали участь в тематичній зміні «Артеку»: «Виват, Россия! Виват, Артек!» [Віват, Росія! Віват, Артек!] за планом реалізації міжнаціонального культурно-освітнього проекту «Мы – Россия» [Ми – Росія].¹²⁵

У травні в «Артеку» відбулася зміна «Славе не меркнут, традициям жить!» [Славі не згасати, традиціям жити!] задля формування «єдності поколінь у справі збереження історичної пам'яті, поваги до ветеранів ВВВ, до їхнього подвигу в ім'я життя».¹²⁶ Артек відвідали «Герой Російської Федерації» **Володимир Не-добежкін**, голова регіонального відділення ДТДАФ (ДОСААФ) [Добровільне

123 https://vk.com/yunarmy_region82?w=wall-214017257_217
<https://archive.ph/4un1U>

124 https://t.me/zapobedu_ZO/370
<https://archive.ph/wlwgh>

125 <https://t.me/YugMolodoj/6008>
<https://archive.ph/OOHop>

126 <https://artek.org/ob-arteke/change/slave-ne-merknut-tradiciyam-zhit/>
<https://archive.ph/EK37y>

товариство допомоги армії, авіації та флоту] Республіки Крим **Андрій Попов** за програмою «Всероссийского военно-патриотического слета “Вечный огонь 2023”» [Всеросійського військово-патріотичний зльоту «Вічний вогонь 2023»]. Недобежкін і Попов розповіли школярам про військову справу, про значущість збереження історичної пам'яті і наголосили на значущості патріотизму.¹²⁷

Весною та на початку літа мали місце і патріотичні екскурсії. 13 квітня так звані «Управління молоді, спорту і туризму» і «Управління освіти міста Сімферополя» провели захід для учнів школи № 35 т.о. Сімферополя – авторську екскурсію «По памятным местам воинской славы и доблести города Симферополь» [Пам'ятними місцями військової слави і доблесті міста Сімферополь].¹²⁸

Вихованці гуртка «Туристы-проводники» [Туристи-провідники] під керівництвом **Ольги Зоріної** здійснили похід місцями боїв партизанського загону т.о. Феодосії в роки Великої Вітчизняної війни.¹²⁹

Для мілітаризації дітей і молоді також використовується сфера культури. Відбулася прем'єра Студентського театру системи середньої професійної освіти

127 <https://artek.org/press-centr/news/geroy-rf-vladimir-nedobezhkin-artekovcam-vam-predstoit-stroit-novuyu-rossiyu/>
<https://archive.ph/f8DfN>

128 https://vk.com/public197840343?w=wall-197840343_173
<https://archive.ph/QDMD4>

129 https://vk.com/monmrk?w=wall-148027165_4907
<https://archive.ph/G5Ag6>

т.о. Севастополя за мотивами рок-ораторії М. Ю. Дерського «Молода гвардія. Чорний січень 1943 року» Проект приурочений до 80-ліття створення антифашистської підпільної комсомольської організації міста Краснодон «Молодая гвардия». Вистава розповідає не тільки про «подвиг молодогвардійців», а й про «дітей, які билися в Севастопольському підпіллі під час Великої Вітчизняної війни».¹³⁰ Таким чином РФ вкотре нормалізує та пропагує участь дітей у воєнних діях.

“ Когда им пришлось проявлять мужество, героизм, достоинство, любовь к Родине. Чтобы они понимали, чувствовали это. Мы как раз подняли эту тему. И ребята очень сильно подхватили эту тему, поняли, прожили вместе с нами. У меня такое ощущение, что дети вышли из этого спектакля уже совсем другими, – режисерка Наталія Ткаченко.¹³¹

[Коли їм довелося виявляти мужність, героїзм, гідність, любов до Батьківщини. Щоб вони розуміли, відчували це. Ми якраз порушили цю тему. І діти дуже сильно підхопили цю тему, зрозуміли, прожили разом з нами. У мене таке відчуття, що діти вийшли з цієї вистави вже зовсім іншими]

130 https://vk.com/sevobrazovanie?w=wall-177557250_20428
<https://archive.ph/QUKfk>

131 <https://nts-tv.com/news/v-sevastopolskom-tsentre-kultury-i-iskusstv-premer-46180/>
<https://archive.ph/WFYyj>

II

Т.О. ЧАСТИНИ ЗАПОРІЗЬКОЇ І ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ І РЕАЛІЗАЦІЯ «КРИМСЬКОГО СЦЕНАРІЮ»

1. ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНОЗНАВЧОГО ЕЛЕМЕНТУ В ОСВІТІ ТА РУЙНАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

ПЕРЕПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

Загалом продовжується перепідготовка місцевих вчителів для викладання за стандартами РФ. Зокрема, такий захід відбувся у Чувашії.¹³²

На т.о.т. Херсонщині п'ятеро фіналістів конкурсу «Лідери відродження. Херсонська область» отримали призначення до органів влади та освітніх установ регіону. **Світлана Чуднова**, яка 20 років пропрацювала у школі №31 міста Херсон, тепер є директором освітньої установи з поглибленим вивченням історії - флагманської школи, де буде створено військово-патріотичний клуб «Наслідники перемоги» [Спадкоємці Перемоги] з подальшим відкриттям кадетських класів.¹³³

132 <https://t.me/brdVP/11053>
<https://archive.ph/L467E>

133 <https://xn--80aacozikhdp1cgo5a0kwb.xn--b1adbccegehv4ahbyd6o2c.xn--p1ai/news/tpost/p842jgon41-sostoyalis-pervie-naznacheniya-finalisto>
<https://archive.ph/HpJgH>

ВИЛУЧЕННЯ ПІДРУЧНИКІВ І КНИГ

З м. Воронеж було передано книги російською мовою до шкільної бібліотеки Генічеська. За словами директора школи №3 Ольги Карпенко, привезені книги – особлива потреба, оскільки «школи регіону переходять на російську систему освіти». ¹³⁴ Русифікація наймолодших українських дітей продовжується через російські книги, зокрема жителі Ростовської області передали дитячому садку «Солнышко» [Сонечко] т.о. села Тарасівка Херсонської області понад п'ятдесят книг російською мовою: народні казки та оповідання відомих російських та радянських письменників «Колобок», «Теремок», «Золотая рыбка», «Царевна лягушка», «Курочка ряба» тощо. ¹³⁵

Автори проекту «Бібліотека Русского Слова Запорожской области» [Бібліотека Російського Слова Запорізької області] Сергій Шуклін та Олександр Захаров вигадали систему буккросінгу для взаємного обміну корисною літературою в місцях розташування молодіжних спільнот і студентських просторах. ¹³⁶

134 https://t.me/Genichesk_ru/4543
<https://archive.ph/rByPz>

135 https://t.me/VGA_Skadovsk/4486
<https://archive.ph/2GoTs>

136 <https://t.me/YugMolodj/5100>
<https://archive.ph/Hmckv>

З бібліотеки т.о. Новотроїцького вилучили «екстремістську» літературу, передусім видання, що розповідають про Голодомор, наприклад, книгу американської дослідниці Енн Еплблом «Червоний голод. Війна Сталіна проти України», яка за цей твір про радянський геноцид українців отримала Пулітцерівську премію.¹³⁷

Також Міносвіти РФ створило навчальний посібник з української мови для учнів молодших класів шкіл тимчасово окупованих територій, який продовжує «найкращі радянські традиції вивчення української мови».¹³⁸

ПРИМУСОВА ПАСПОРТИЗАЦІЯ

На т.о.т. Херсонській області одинадцять студентів Генічеського будівельного коледжу отримали паспорти громадянина Російської Федерації. Вручав документи так званий «начальник відділу роботи з громадянами Управління з питань міграції ГУ МВС Росії по Херсонській області» **Олександр Ночвін**.¹³⁹ В т.о. Генічеську паспорти учням школи №2, які досягли 14-річного віку, видавали керівники Управління з питань міграції Головного управління МВС Росії.¹⁴⁰ Одночасно повідомлялось, що у т.о. Мелітополі школярам не видають атестати без російських паспортів.¹⁴¹

На т.о.т півдня України окупаційні адміністрації повідомили батьків, що в разі відсутності у них російських паспортів їхніх дітей не допускать до нав-

137 https://t.me/Genichesk_ru/5679
<https://archive.ph/uWYwI>

138 https://t.me/Genichesk_ru/4521
<https://archive.ph/dNpOx>
<https://www.rbc.ru/society/05/04/2023/642cff429a79479f20ef6147>
<https://archive.ph/zoAaK>

139 https://t.me/VGA_Kherson/8349
<https://archive.ph/nK3Mo>

140 https://t.me/Genichesk_ru/4804
<https://archive.ph/HOPRy>

141 <https://t.me/riamelitopol/90811>
<https://archive.ph/e5g9o>

чання,¹⁴² а у т.о. Бердянську для навчання дітей у школах вимагають російські документи батьків і дітей.¹⁴³

2. ІНДОКТРИНАЦІЯ

ВПЛИВ НА РІЗНІ ВІКОВІ КАТЕГОРІЇ

Дошкільні заклади освіти

У День захисту дітей «Волонтери Перемоги» показали дітям у дошкільному таборі відео-звернення з побажаннями, створене військовослужбовцями армії РФ з фронтової зони, а потім подарували школі комікси «Знання о героях СВО» [Знання про героїв СВО].¹⁴⁴

У дитячому садку № 3 «Сказка» [Казка] т.о. Генічеська відбувся святковий парад «Этот День Победы» [Цей день перемоги].¹⁴⁵

142 <https://t.me/brdVP/11250>

<https://archive.ph/mwn1S>

143 <https://t.me/brdVP/11109>

<https://archive.ph/sp6R9>

144 https://t.me/zapobedu_ZO/381

<https://archive.ph/AdsYw>

145 https://t.me/Genichesk_ru/5111

<https://archive.ph/FzfPC>

9 червня у дитячому садку № 37 «Пізнайка» т.о. Бердянська під гаслом «Люблю тебя, мой край родной» [Люблю тебе, мій рідний край] відбулися заходи до Дня Росії, включно із квестом «В поисках символов России» [У пошуках символів Росії].¹⁴⁶ 09 червня День Росії святкували також у Ботієвському дитячому садочку №11 «Сонечко» Мелітопольського району, тут діти водили хоровод із берізкою, грали з матрешкою та ведмедем, слухали гімн РФ.¹⁴⁷

Упродовж 6–9 червня у дитячому садочку № 99 «Зірочка» т.о. Мелітополя пройшов тематичний тиждень «Россия, мы – дети твои» [Росія, ми – діти твої] з такими заходами, як бесіда «Наша Родина – Россия» [Наша Батьківщина – Росія], вікторина «Ромашка-символ России» [Ромашка – символ Росії], презентація «Города России» [Міста Росії], виготовлення аплікацій на тему «Берёза – символ земли Русской» [Береза – символ землі Російської].¹⁴⁸

146 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_674
<https://archive.ph/P8lKb>

147 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_672
<https://archive.ph/eRuWt>

148 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_659
<https://archive.ph/dHL3o>

Молодіжна політика

Активно відбувається інтеграція молоді т.о. півдня до російського простору. Так, федеральна агенція «Росмолодь» виділила 87 102 500 рублів на створення молодіжних центрів у т.о. Мелітополі, Бердянську та Приморську.¹⁴⁹ Також «Росмолодь» розробляє концепцію нового освітнього цілорічного центру для молоді «Маяк» на т.о.т. Запорізькій області.¹⁵⁰

Тривають візити представників російських організацій на т.о.т. Півдня України. Представники президентської платформи «Россия – страна возможностей» [Росія – країна можливостей] зустрілися з молоддю Запорізької області. Спікерами виступили федеральні експерти АНО «Росія – країна можливостей», а також переможці та фіналісти конкурсу управлінців «Лідери Росії». У заході взяли участь так звані «заступник Голови Ради міністрів Запорізької області» **Олексій Лисов** та «Міністр з молодіжної політики» **Антон Тицький**, котрі агітували долучитися до російський ініціатив.¹⁵¹

149 <https://t.me/rosmolodez/8272>
<https://archive.ph/Q2bpo>

150 <https://pobedarf.ru/2023/06/14/obrazovatelnyj-czentr-poyavitsya-v-zaporozhskoj-oblasti/>
<https://archive.ph/o9hHV>

151 <https://t.me/YugMolodoj/4936>
<https://archive.ph/PE1Rf>

30 квітня на базі Скадовської школи №3 провели регіональний тур третього сезону Всеросійського студентського конкурсу «Твой ход» [Твій хід], який увійшов до лінійки проєктів «Росія – країна можливостей».¹⁵²

Активісти молодіжних організацій Запорізької області за підтримки так званого «Міністерства молодіжної політики» провели акцію «Раскрась будущее» [Розфарбуй майбутнє] у пункті тимчасового розміщення в дитячому оздоровчому таборі «Красная гвоздика» [Червона гвоздика]. Волонтери перефарбували лавки з синьо-жовтого кольору на кольори російського прапору.

☞ Преступное государство Украина ежедневно обстреливает наши города и поселки – те населенные пункты, которые временно покинули эти люди. Сегодня мы закрашиваем символику этого государства, и я считаю это очень символичным, – висловився волонтер Дмитро.¹⁵³

[Злочинна держава Україна щоденно обстрілює наші міста та селища – ті населені пункти, що тимчасово залишили ці люди. Сьогодні ми зафарбовуємо символіку цієї держави, і я вважаю це дуже символічним]

У так званому «Міністерстві молодіжної політики» Запорізької області» відбувся круглий стіл «Методологический инструментарий взаимодействия образовательных и молодежных организаций» [Методологічний інструментарій взаємодії освітніх і молодіжних організацій], де взяли участь директори і педагоги шкіл т.о. Мелітополя. Також усі педагоги отримали мерч в кольорах російського прапору від регіонального відділення «Движения Первых» [Руху Перших]

152 https://t.me/minmolsport_ks/1420
<https://archive.ph/dlv2Q>

153 <https://t.me/YugMolodoy/5685>
<https://archive.ph/ewERa>

для учнів шкіл.¹⁵⁴ Також у так званому «Міністерстві з молодіжної політики Запорізької області» відбувся святковий захід у «День возз'єднання України з Росією», де діти перевірили себе на знання історії Росії.¹⁵⁵

Студенти ВНЗ

Студенти МДУ перемогли в конкурсі «Росмолодь. Гранти» і виграли понад 10 млн. рублів на реалізацію своїх ідей.¹⁵⁶

МДУ відвідав російський політик, письменник та громадський діяч Микола Старіков, який зі студентами обговорив так звану «СВО», світові відносини та геополітику в цілому.¹⁵⁷ 7 квітня університет з «гуманітарною» місією відвідали представники «бойового братства» з т.о. Севастополя.¹⁵⁸

154 <https://t.me/YugMolodoj/6670>
<https://archive.ph/MWud3>

155 <https://t.me/YugMolodoj/4862>
<https://archive.ph/YQYdF>

156 https://t.me/mgu_mlt/7412
<https://archive.ph/nz7pX>

157 https://t.me/mgu_mlt/5677
<https://archive.ph/W2BNx>

158 https://t.me/mgu_mlt/5765
<https://archive.ph/Oi4Df>

Викладачі кафедри гуманітарних наук МДУ **Вероніка Анашкіна** та **Костянтин Жиряков** взяли участь у «Всеросійському зльоті Молодіжного клубу Російського історичного товариства» у місті Москва. Серед проєктів-переможців було обрано проєкт викладача кафедри гуманітарних наук Костянтина Жирякова «Всероссийская научно-практическая конференция молодых учёных “Историческое образование на освобождённых территориях”» [Всеросійська науково-практична конференція молодих вчених “Історична освіта на звільнених територіях”].¹⁵⁹

Щосереди у МДУ проводяться уроки мужності, організатором їх є викладач **Ігор Маслов**.¹⁶⁰

До Дня Перемоги у МДУ відбувалися акції «Ніхто не забутий, ніщо не забуте!» [Ніхто не забутий, ніщо не забуте!],¹⁶¹ «Безсмертний полк» [Безсмертний полк],¹⁶² «Стена пам'яті»

159 https://t.me/mgu_mlt/7603
<https://archive.ph/ufw50>

160 https://t.me/mgu_mlt/6086
<https://archive.ph/C11Qx>

161 https://t.me/mgu_mlt/6616
<https://archive.ph/xXcAH>

162 https://t.me/mgu_mlt/6634
<https://archive.ph/7yaLU>

[Стіна пам'яті].¹⁶³ Також було відкрито стелу Вічної слави співробітникам і студентам навчального закладу, котрі добровільно пішли на фронт під час ВВВ.¹⁶⁴

Акція «Безсмертний полк»¹⁶⁵

«Стена памяти»
[Стіна пам'яті].¹⁶⁶

163 https://t.me/mgu_mlt/6604

<https://archive.ph/jsELw>

164 https://t.me/mgu_mlt/6682

<https://archive.ph/uktKr>

165 https://t.me/mgu_mlt/6634

<https://archive.ph/7yaLU>

166 https://t.me/mgu_mlt/6604

<https://archive.ph/jsELw>

26 червня члени партії «Единая Россия» [Єдина Росія], за підтримки «проректорки з молодіжної політики та міжнародних відносин» Ангеліни Ярчук, нагородили найактивніших студентів МДУ грамотами та подарунками.¹⁶⁷

НЕФОРМАЛЬНІ І КУЛЬТУРНІ ЗАХОДИ

9 квітня за сприяння регіонального відділення партії «Единая Россия» [Єдина Росія] для дітей Генічеська відбувся показ фільму «Чебурашка». До трансляції картини перед глядачами виступив уродженець Херсона та головний герой фільму **Сергій Гармаш**, який «закликав глядачів щиро вірити, що в найближчому майбутньому все налагодиться і Росія неодмінно переможе, а всі наші громадяни житимуть прекрасним, чудовим і сонячним життям».¹⁶⁸

У квітні 2023 року «Міністерство молодіжної політики Запорізької області» організувало для демобілізованих студентів та активістів громадських організацій показ першого серіалу про так звану «СВО» «Мобілізація» [Мобілізація], знятого Володимиром і Катериною Аграновичами на Донбасі, що розповідає про події лютого 2022 року.¹⁶⁹

167 https://t.me/mgu_mlt/7587

<https://archive.ph/bwN4R>

168 https://t.me/VGA_Kherson/8492

<https://archive.ph/vMz91>

169 <https://t.me/YugMolodoj/5207>

<https://archive.ph/10mra>

Учні 6А та 8 б класів ДКЗ ЗО «Середня загальноосвітня школа № 3 м. Бердянськ» відвідали екскурсію в музеї ім. Шмідта: «Письма с фронта» [Листи з фронту].¹⁷⁰

Учасники ансамблю військово-патріотичної пісні «Катюша», разом із представникам «#НародногоФронту у Запорізькій області», доставили гуманітарний вантаж і влаштували концерт для російських військовослужбовців на Запорізькому напрямку.¹⁷¹ Також артисти «МОСКОНЦЕРТА» виступили для дітей у пунктах тимчасового розміщення за програмою тура «Великая Победа: от Берлина до Мариуполя» [Велика Перемога: від Берліна до Мариуполя].¹⁷²

У Генічеському будівельному коледжі пройшли військово-спортивні змагання «Естафета пам'яті» [Естафета пам'яті].¹⁷³ У пункті тимчасового розміщення мешканців прифронтових територій відбулася спартакіада «Юг спортивный» [Південь спортивний], де діти виконували фізичні завдання та естафети, здавали нормативи Всеросійського фізкультурно-спортивного комплексу «Готов к труду и обороне» [Готовий до праці та оборони].¹⁷⁴ На базі Скадовської школи №2 відбувся «Сеанс одночасної гри в шахи», присвячений 224-й річниці з дня

170 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_163
<https://archive.ph/EoPQP>

171 https://t.me/o_brd/3596
<https://archive.ph/lHXHe>

172 <https://t.me/YugMolodoj/5672>
<https://archive.ph/uY7hu>

173 https://t.me/Genichesk_ru/5182
<https://archive.ph/AkT8A>

174 <https://t.me/YugMolodoj/6640>
<https://archive.ph/bzZtc>

народження Пушкіна та Дню російської мови. У Міністерстві зазначили, що на заході порушувалися теми духовно-морального і патріотичного виховання дітей і молоді.¹⁷⁵

У вікторині під назвою «Я люблю русский язык!» [Я люблю російську мову] взяли участь студенти, керівництво та колектив МДУ, а також юнармійці загону «Альфа» Запорізького відділення.¹⁷⁶

День Росії

9 червня у День Росії співробітники так званого «Міністерства молодіжної політики та спорту Херсонської області» провели патріотичний квест-гру «Россия – Родина моя!» [Росія – Батьківщина моя!] для молоді т.о. Скадовська та «евакуйованих» дітей з т.о. міст Олешки і Гола Пристань з метою військово-патріотичного виховання за допомогою гри.¹⁷⁷

175 <https://kherson-news.ru/society/2023/06/05/140943.html>
<https://archive.ph/Vs5XI>

176 https://t.me/mgu_mlt/7214
<https://archive.ph/PIBHb>

177 https://t.me/minmolsport_ks/2113
<https://archive.ph/3TKUH>

Відбувалися і такі заходи, як тематична вікторина до дня Росії «Россия — Родина моя!» [«Росія – Батьківщина моя!»] на знання історії, культури та державної символіки РФ,¹⁷⁸ як квест-гра «Если будет Россия – буду и я!» [Якщо буде Росія – буду й я], в якій діти знайомилися з географією Росії, фауною, історією армії та флоту.¹⁷⁹ 9 червня відбувся фінал квізу «Я русский солдат» [Я – російський солдат], головна мета якого – поглиблене вивчення дітьми та підлітками історії «Великої Вітчизняної війни».¹⁸⁰

Учні мелітопольської школи №13 приєдналися до Всеросійської акції «Окна России» [Вікна Росії], що відбувалася з 8 по 12 червня до Дня Росії.¹⁸¹

Також до дня Росії за підтримки «Молодой гвардии РФ» [Молодої гвардії РФ] було організовано конкурс малюнків «Россия – мой любимый дом!» [Росія – мій улюблений дім].¹⁸²

178 <https://t.me/YugMolodoj/6203>
<http://web.archive.org/web/20230716162957/https://t.me/YugMolodoj/6203>

179 https://t.me/rddm_zp/841
http://web.archive.org/web/20230716162713/https://t.me/rddm_zp/841

180 https://t.me/minmolsport_ks/2120
http://web.archive.org/web/20230716162451/https://t.me/minmolsport_ks/2120

181 <https://melitopol-news.ru/society/2023/04/26/33453.html>
<https://archive.ph/tobwq>

182 <https://t.me/YugMolodoj/6220>
<https://archive.ph/KEsm8>

Конкурс малюнків «Россия – мой любимый дом!» [Росія – мій улюблений дім] у т.о. Дніпрорудному.¹⁸³

Т.з. «Прокуратура Генічеського муніципального округу» підбила підсумки конкурсу дитячої творчості «Мы вместе!» [Ми разом!] у т.о. Генічеську.¹⁸⁴

«Волонтери Перемоги» та учасники «Руху Перших» напередодні Дня Росії приїхали до одного з мелітопольських дитячих садків, де провели акцію «Ладощки России» [Долоньки Росії].¹⁸⁵

183 <https://t.me/YugMolodoj/6220>
<https://archive.ph/KEsm8>

184 https://t.me/VGA_Kherson/10743
<https://archive.ph/loS41>

185 <https://t.me/YugMolodoj/6160>
<https://archive.ph/WoG51>

Представники руху #ЮгМолодой [#ПівденьМолодий] і «Молодой Гвардии Единой России» [Молодої Гвардії Єдиної Росії] роздавали мешканцям окупованого Мелітополя російські триколори.¹⁸⁶

Учні шкіл т.о.т. Херсонської¹⁸⁷ і Запорізької¹⁸⁸ областей приєдналися до Все-російського флешмобу «Гимн всей страной» [Гімн усією країною] та у спільній акції, присвяченій Дню Росії, виконали гімн Російської Федерації та народну російську пісню «Конь».¹⁸⁹

186 https://t.me/mgu_mlt/7337

<https://archive.ph/piuk5>

187 https://t.me/VGA_Kherson/10154

<https://archive.ph/NIUs1>

188 <https://t.me/YugMolodoy/6239>

<https://archive.ph/rl2Tn>

189 https://t.me/VGA_Kherson/10182

<https://archive.ph/XnPaw>

День Росії в Широковській школі т.о.т. Херсонської області¹⁹⁰

Дню Росії присвячувалися і спортивні заходи: у т.о. Новотроїцьку відбулися змагання із рукопашного бою,¹⁹¹ матч з футболу,¹⁹² турніри з боксу¹⁹³ і стрітболу.¹⁹⁴ У Тавричанській школі до Дня Росії провели низку спортивних заходів.¹⁹⁵ 14 червня «відділ молодіжної політики та спорту» організував змагання зі стрітболу.¹⁹⁶

190 https://t.me/minmolsport_ks/2159
<https://archive.ph/NPCNy>

191 https://t.me/minmolsport_ks/2201
<https://archive.ph/1PqOy>

192 https://t.me/minmolsport_ks/2221
<https://archive.ph/7bdFE>

193 https://t.me/minmolsport_ks/2297
<https://archive.ph/20lli>

194 https://t.me/minmolsport_ks/2242
<https://archive.ph/VeYcW>

195 https://t.me/minmolsport_ks/2225
<https://archive.ph/RWJT8>

196 https://t.me/minmolsport_ks/2242
<https://archive.ph/VeYcW>

Змагання з рукопашного бою у т.о. Новотроїцьку¹⁹⁷

Турнір з боксу в т.о. Новотроїцьку¹⁹⁸

197 https://t.me/minmolsport_ks/2201
<https://archive.ph/1PqOy>

198 https://t.me/minmolsport_ks/2297
<https://archive.ph/20lli>

У Мелітопольському реабілітаційному центрі, який відвідують приблизно 50 дітей віком від 4 до 17 років, відбулося святкування Дня Росії.¹⁹⁹

«День Победы» [День Перемоги]

ЦКЗ 30 «Костянтинівський дитячий садок №2 “Райдуга”» Мелітопольського району²⁰⁰ і Таврійська школа № 35²⁰¹ взяли участь в акції «Окна Победы» [Вікна Перемоги].

9 квітня на стадіоні «Колос» у т.о. Скадовську відбулися змагання відкритої першості ДБЗ ДО ХО «Херсонська спортивна школа № 1» зі спортивної ходьби серед юнаків і дівчат 2009–2010 рр. н. і молодше, приурочені до 9 травня.²⁰²

199 https://t.me/mgu_mlt/7366

<https://archive.ph/DlfPQ>

200 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_171

<https://archive.ph/GokvD>

201 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_182

<https://archive.ph/tfALv>

202 https://t.me/minmolsport_ks/1402

<https://archive.ph/vUBsv>

27 квітня студенти АГПУ, а також учні шкіл т.о. Бердянська взяли участь у п'ятій ювілейній міжнародній історичній акції «Диктант Победы» [Диктант Перемоги], метою якої є збереження пам'яті про «Велику Вітчизняну війну».²⁰³ У МДУ в акції брали участь студенти, курсанти, викладачі і юнарії запорізького відділення команда «Альфа».²⁰⁴

У т.о. Генічеську відбулася презентація спецвипуску «Своя Великая Отечественная» [Своя Велика Вітчизняна] журналу «Родина» [Батьківщина], приуроченого до «звільнення Донбасу, Херсонської та Запорізької областей від німецько-фашистських загарбників».²⁰⁵ 9 травня в т.о. Генічеську провели акцію «Звезда Победы» [Зірка Перемоги], коли волонтери роздавали мешканцям і гостям міста зірки, виготовлені школярами.²⁰⁶ Ще у т.о. Генічеську відбулося відкриття нового муралу, на якому зображено георгіївську стрічку з роками Великої Вітчизняної війни.²⁰⁷

До святкування «Дня Перемоги» залучили наймолодших мешканців окупованого Мелітополя.²⁰⁸

203 https://t.me/o_brd/3813
<https://archive.ph/2nABD>

204 https://t.me/mgu_mlt/6334
<https://archive.ph/L6rPq>

205 https://t.me/Genichesk_ru/4759
<https://archive.ph/7o5Vh>

206 https://t.me/VGA_Kherson/9258
<https://archive.ph/23ZBM>

207 https://t.me/VGA_Kherson/9264
<https://archive.ph/LZpGR>

208 <https://t.me/melitopoladmin/5035>
<https://archive.ph/oQQHM>

Активісти організації «Сильнейшая Нация Мира» | Запорозька область» [Найсильніша Нація Світу | Запорозька область] провели «Зарядку Победы» [Зарядку Перемоги] для дітей, які відпочивали у пришкільному таборі.²⁰⁹

«РОЗМОВИ ПРО ВАЖЛИВЕ» ТА ІНШІ ПАТРІОТИЧНІ УРОКИ

Відбувся «патріотичний» урок до Міжнародного дня птахів у Степанівській ЗОШ №47 на т.о.т. Запорозької області.²¹⁰

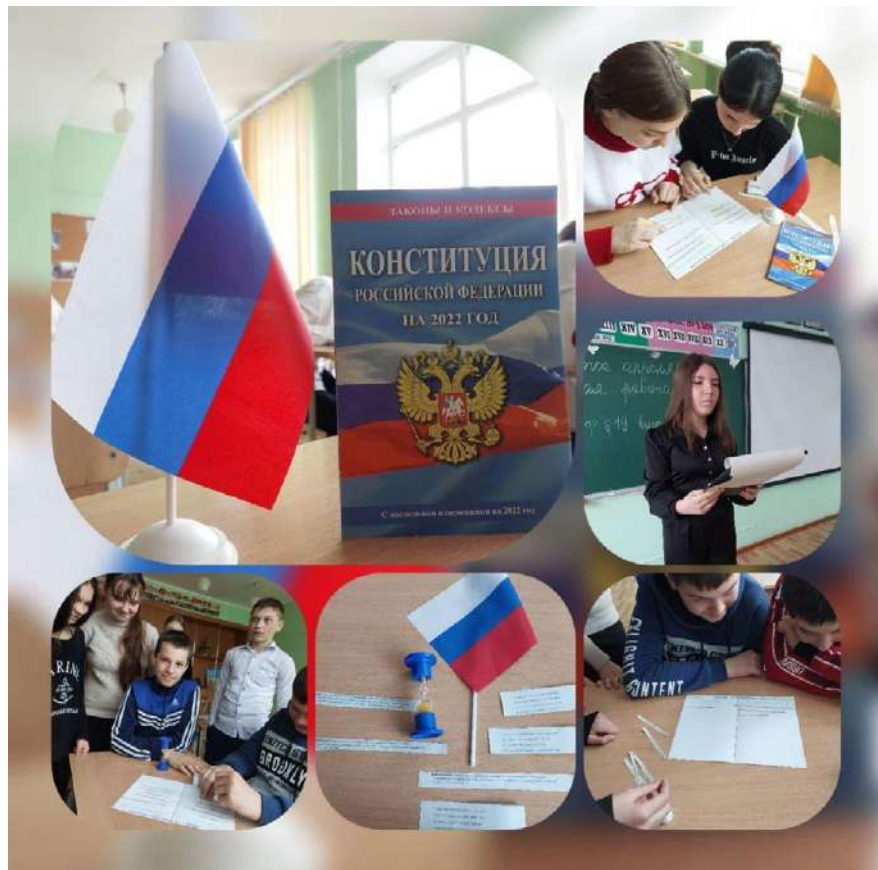
У ДБОЗ Херсонської області «Приморська школа Скадовського муніципального округу» відбувся день предметного тижня історії під девізом «Закон не проявляється до тех пор, пока не нарушается» [За-

209 <https://t.me/strongestzp/6>
<https://archive.ph/LC9Gj>

210 <https://t.me/riamelitopol/87597>
<https://archive.ph/yWYhg>

кон не проявляється доти, доки не порушується]. Для учнів 5–8 класів провели гру-змагання «Сказочные наказания и реальность» [Казкові покарання і реальність], а також діти додатково працювали зі сторінками Конституції РФ.²¹¹

18 квітня в День військової слави Росії (День перемоги російських воїнів князя Олександра Невського над німецькими лицарями на Чудському озері), у ЦКЗ «ЗОШ № 8» відбувся позакласний захід, присвячений цій події, де учні «розширили свої знання про історію та культуру Росії».²¹²

19 квітня 2023 року в рамках Дня єдиних дій у 5-11 класах ЦКЗ «Охрімівська ЗОШ № 41» МР пройшов урок «Без срока давности» [«Без терміну давності»]

211 <https://kherson-news.ru/society/2023/04/07/116872.html>
<https://archive.ph/X2sHz>

212 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_63
<https://archive.ph/a75Vv>

на згадку про «геноцид радянського народу нацистами та їхніми посіпаками у роки Великої Вітчизняної війни».²¹³ Такий самий урок відбувся у Скадовській школі № 1.²¹⁴ У загальноосвітній школі №3 т.о. Скадовська провели урок пам'яті «Георгиевская лента – символ воинской славы» [Георгіївська стрічка – символ військової слави], на якому педагог розповів про історію появи та становлення символу російської військової слави – георгіївську стрічку.²¹⁵

«Заступник губернатора Херсонської області» Тетяна Кузьмич провела урок з проєкту «Разговоры о важном» [Розмови про важливе] у школі селища Щасливцеве на тему «День Землі». Загалом у школі в Щасливцевому навчаються близько двохсот «євакуйованих дітей», яким передбачено пільги під час вступу до російських навчальних закладів.²¹⁶

10 квітня в Скадовській школі № 3 за програмою проєкту «Разговоры о важном» [Розмови про важливе] відбувся урок, присвячений Дню космонавтики.²¹⁷

У школах т. о. т. Запорізької області пройшла акція до Дня піонерії «Страна Пионерия на все времена» [Країна Піонерія на всі часи].²¹⁸

213 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_86
<https://archive.ph/nr0TO>

214 https://t.me/VGA_Skadovsk/3670
<https://archive.ph/iOov9>

215 https://t.me/VGA_Skadovsk/4050
<https://archive.ph/iWSjM>

216 https://t.me/VGA_Kherson/8310
<https://archive.ph/nf0ab>

217 https://t.me/VGA_Skadovsk/3541
<https://archive.ph/0S8Ax>

218 <https://zp-news.ru/society/2023/05/19/133210.html>
<https://archive.ph/FWBXn>

ПЕРЕМІЩЕННЯ ДІТЕЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАМІНИ ІДЕНТИЧНОСТІ

Табори і відпочинок

Перший заступник Керівника Адміністрації Президента РФ Сергій Кириєнко наголосив, що відпочинок та оздоровлення дітей є пріоритетним напрямом державної політики Росії. Поставлено завдання більшого охоплення дітей із Херсонської області оздоровчими та культурними програмами – у 2023 року у дитячих таборах має відпочити вдвічі більше школярів, ніж роком раніше. Проводиться робота з організації таборів на базах 82 обласних шкіл, де розроблятимуться розвиваючі програми.²¹⁹

Цього літа діти з т.о.т. Херсонської області відпочиватимуть у таборах безкоштовно, про це заявила так звана «начальниця відділу відпочинку та оздоровлення дітей Міносвіти» **Ірина Кузьменко**. Місця відпочинку: Калінінградська область, Мордовія, Рязанська область, Краснодарський край, Кабардино-Балкарія,²²⁰ Адигея.²²¹ До адигейського табору «Лань» приїхало 185 дітей із Генічеського округу.²²² З червня 120 дітей т.о. Скадовська поїхали відпочивати до Геленджика Краснодарського краю.²²³ Перші 48 дітей з Бердянського району поїхали «на оздоровлення» до Чувашії, планують три зміни і до кінця літа загалом планують прийняти 300 дітей.²²⁴ Близько 130 дітей із т.о. Генічеська вирушили на відпочинок до Геленджика на 21 день.²²⁵ 18 школярів вирушили до експедиційного табору «Ми — діти Волги» у Національному парку «Плещееве озеро» в Ярославській області в РФ.²²⁶

У Херсонській області планується будівництво аналога кримського міжнародного дитячого центру «Артек».²²⁷ Як повідомили в окупаційному «місцевому

219 https://t.me/VGA_Kherson/9045
<https://archive.ph/cLQ63>

220 <https://kherson-news.ru/society/2023/05/30/138309.html>
<https://archive.ph/NZaYz>

221 https://t.me/VGA_Kherson/9795
<https://archive.ph/zdFx8>

222 https://t.me/Genichesk_ru/5773
<https://archive.ph/2yFFb>

223 https://t.me/VGA_Skadovsk/4402 <https://archive.ph/baVlZ>

224 <https://t.me/brdVP/10951>

<https://archive.ph/bjo9C>

225 https://t.me/Genichesk_ru/5838
<https://archive.ph/Zm9GU>

226 https://t.me/VGA_Kherson/10750
<https://archive.ph/CHy2U>

227 https://t.me/Genichesk_ru/4800
<https://archive.ph/taMBb>

відділі освіти», в усіх 11 діючих школах Скадовського муніципального округу працюватимуть літні шкільні табори. Для розробки навчальних планів педагоги спиралися на досвід роботи проекту «Содружество орлят России» [Співдружність орлят Росії] та «Движения Первых» [Руху перших]: проведуть цикл занять «Розмови про важливе», відсвяткують День російської мови, здійснять підняття прапору і навчатимуть історії Росії.²²⁸ 5 червня у Свято-Троїцькому храмі Бердянська відкрився православний дитячий оздоровчий табір.²²⁹ У дитячому таборі «Червона гвоздика» заплановано масштабні заходи – кілька змін під егідою Міжнародного дитячого центру «Артек», зокрема за участю переміщених дітей з пунктів тимчасового розміщення.²³⁰

Табори також використовуються як інструмент мілітаризації дітей. Приміром, офіцери так званого «слідчого управління Росії по Херсонській області» відвідали ДБОЗ «Стрілкова школа Генічеського муніципального округу», яка влітку функціонує у статусі дитячого табору.²³¹ В таборах «Солнечный» [Соняшний] Акимівської ЗОШ №2²³² і пришкільному таборі «ЗОШ № 6» т.о. Бердянська відбулася акція «Письмо солдату» [Лист солдату].²³³

228 https://t.me/VGA_Skadovsk/4085
<https://archive.ph/9bX7h>

229 https://t.me/o_brd/4345
<https://archive.ph/j3M6c>

230 <https://t.me/YugMolodoj/5850>
<https://archive.ph/nCY0g>

231 https://t.me/VGA_Kherson/9894
<https://archive.ph/f96EG>

232 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_778
<https://archive.ph/9bCzq>

233 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_742
<https://archive.ph/Li7D0>

Поїздки

У мінській школі №191 провели акцію «Сад мира и созидания» [Сад миру та творення], де взяли участь і школярі з Херсонської області.²³⁴ Молоді люди з окупованої Херсонщини також стали учасниками форуму «Пик возможностей» [Пік можливостей] в Нижньому Новгороді.²³⁵ Юнармієць з т. о. т. Херсонської області взяли участь у спортивному квесті на базі Всеросійського юнармійського тематичного форуму у Москві «ЮНАРМИЯ – СЕМЬЯ» [Юнармія – родина]²³⁶.

Представники т.о.т. Запорізької області стали учасниками Всеросійської зміни «Курс молодого бойца. Информационный фронт» [Курс молодого бійця. Інформаційний фронт] у м. Тула (РФ), де зібралось 60 молодих людей з різних регіонів Росії і окупованих територій. Діти протягом 5 днів обговорили з експертами такі теми: боротьба з фейками, ідеологія майбутнього, особистий бренд, робота в соцмережах²³⁷. Активісти #ЮгМолодой [#ПівденьМолодий] з т.о. Бердянська взяли участь у святкових заходах, присвячених святу «Великої Перемоги» у Нижньому Новгороді.²³⁸ Також на День Перемоги до Москви приїздили

10 активістів із т.о.т. Запорізької області.²³⁹ Делегація із т.о.т. Запорізької області взяла участь у Форумі молодих політиків «Там, где начинается Россия» [Там, де починається Росія] на Камчатці.²⁴⁰

234 https://t.me/VGA_Kherson/9434

<https://archive.ph/BsccG>

235 https://t.me/hercon_ru/6884

<https://archive.ph/LLKre>

236 <https://t.me/YunarmiaHerson/197>

<https://archive.ph/00dsV>

237 <https://t.me/YugMolodoj/5178>

<https://archive.ph/KZ21N>

238 <https://t.me/YugMolodoj/5518>

<https://archive.ph/CASc>

239 <https://t.me/YugMolodoj/5526>

<https://archive.ph/JqxbY>

240 <https://t.me/YugMolodoj/5834>

<https://archive.ph/fsjs7>

Активісти «Молодой Гвардии Единой России» [Молодої Гвардії Єдиної Росії] з т.о.т. Запорізької області разом із дітьми з регіональних відділень окупованих частин Херсонської, Луганської та Донецької областей здійснили екскурсію до російських державних інституцій.²⁴¹

Молодь з т.о.т. Запорізької області взяла участь у Всеросійському етапі «Російської Студенчеської Весни Професійних Образовательних Організацій» [Російської Студентської Весни Професійних Освітніх Організацій] (з 11 по 17 червня в м. Ханті-Мансійськ)²⁴² і Всеросійському молодіжному форумі «ШУМ» з 18 по 24 червня в Калининградской області (напрями: «Сельская молодежь» [Сільська молодь], «Творческая молодежь» [Творча молодь], «Я – Патриот» [Я – Патріот], «ТрудКрут» [ПрацяКрута]).²⁴³

241 <https://t.me/YugMolodoj/5949>
<https://archive.ph/Q3LLz>

242 <https://t.me/YugMolodoj/6322>
<https://archive.ph/OAcFr>

243 <https://t.me/YugMolodoj/6568>
<https://archive.ph/SVZwx>

Також молоді люди окупованих частин Запорізької і Херсонської областей були учасниками Всеросійського спеціалізованого форуму «Современные системы безопасности — Антитеррор» [Сучасні системи безпеки — Антитерор],²⁴⁴ фестивалю «Российская Студенческая Весна» [Російська Студентська Весна] у Пермі з 26 по 30 травня,²⁴⁵ навчального форуму «Общественные инициативы новых регионов» [Громадські ініціативи нових регіонів],²⁴⁶ Всеросійського зльоту волонтерів «Добро.Конференция» [Добро.Конференція] (в Самарі з 5 по 10 червня),²⁴⁷ фестивалю «В единстве — Победа» [В єдності — Перемога] у м. Геленджик.²⁴⁸

Форум «Современные системы безопасности — Антитеррор» [Сучасні системи безпеки — Антитерор]²⁴⁹

244 <https://t.me/YugMolodoj/5838>
<https://archive.ph/tFE6t>

245 <https://t.me/YugMolodoj/5881>
<https://archive.ph/BQHVi>

246 https://t.me/minmolsport_ks/2066
<https://archive.ph/0x5Eu>

247 <https://t.me/YugMolodoj/6152>
<https://web.archive.org/web/20230716094545/https://t.me/YugMolodoj/6152>

248 https://t.me/minmolsport_ks/2085
https://web.archive.org/web/20230716094111/https://t.me/minmolsport_ks/2085

249 <https://t.me/YugMolodoj/5838>
<https://web.archive.org/web/20230716094604/https://t.me/YugMolodoj/5838>

«Добро. Конференция» [Добро. Конференция] (в Самаре з 5 по 10 червня)²⁵⁰

Фестиваль «В единстве — Победа» [В єдності — Перемога], м. Геленджик²⁵¹

250 <https://t.me/YugMolodoj/6152>
<https://web.archive.org/web/20230716094545/https://t.me/YugMolodoj/6152>

251 https://t.me/minmolsport_ks/2085
https://web.archive.org/web/20230716094111/https://t.me/minmolsport_ks/2085

ДИТЯЧІ І МОЛОДІЖНІ РУХИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНДОКТРИНАЦІЇ

На окупованій частині Запорізької області було створено регіональне відділення загальноросійської молодіжної громадської організації «Российские студенческие отряды» [Російські студентські загони], головним завданням яких є патріотичне виховання молоді та залучення студентів до участі у трудовій діяльності.²⁵² 1 травня учасники цього руху організували суботники та здійснили прибирання на територіях шкіл, парків, музейних комплексів.²⁵³

29 травня на базі Генічеського медичного коледжу відбулася прес-конференція, присвячена питанням розвитку молодіжної політики у т.о.т. Херсонській області для «формування правильної громадянської позиції у молоді». Спікерами на заході виступили представники так званих «профільних міністерств та відомств регіону», а також активісти молодіжних рухів – керівниця молодіжного руху «Я-Херсон» **Наталія Удальцова**, керівник регіонального відділення «Молодої Гвардії Єдиної Росії» **Давид Лобакін**, голова «Суворовського руху» **Сергій Дубовик** та керівник «Бойового Братства» **Ігор Телегін**.²⁵⁴

252 <https://t.me/BalitskyEV/994>
<https://web.archive.org/web/20230716094128/https://t.me/BalitskyEV/994>

253 <https://t.me/YugMolodoj/5360>
<https://web.archive.org/web/20230716094135/https://t.me/YugMolodoj/5360>

254 https://t.me/mger_84/75
https://web.archive.org/web/20230716094207/https://t.me/mger_84/75

Активісти з т.о.т. Запорізької області зустрілися з представниками партії «Єдина Росія», її молодіжного варіанту «Молодая Гвардия Единой России» [Молода Гвардія Єдиної Росії] із Краснодарського краю та юнацького руху на окупованих територіях #ЮгМолодой [#ПівденьМолодий].²⁵⁵

Перші збори активістів Російського союзу молодежи [Російської спілки молоді] відбулися у т.о. Бердянську. Ця організація в перший раз згадується в контексті т.о. «територій».²⁵⁶

«Орлята Росії»

На території т.о. Півдня продовжує розвиватись рух «Орлята Росії», який охоплює наймолодших школярів. 13 травня в таборі «Орленок» [Орлятко] стартувала зміна «Содружество Орлят России» [Співдружність Орлят Росії]. Окуповану частину Запорізької області представляла педагогиня-наставниця Маргарита Довженко.²⁵⁷

19 травня у школі №6 т. о. Бердянська відбулося посвячення учнів молодших класів до шкільної організації «Орлята России» [Орлята Росії].²⁵⁸

255 <https://t.me/YugMolodoj/5757>
<https://web.archive.org/web/20230716092855/https://t.me/YugMolodoj/5757>

256 <https://t.me/YugMolodoj/6073>
<https://web.archive.org/web/20230716094005/https://t.me/YugMolodoj/6073>

257 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_283
https://web.archive.org/web/20230716094033/https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_283

258 https://t.me/o_brd/4075
https://web.archive.org/web/20230716094025/https://t.me/o_brd/4075

«Волонтеры Победы» [Волонтери Перемоги]

Активісти регіонального відділення Волонтерів Перемоги у т.о.т Запорізькій області, взяли участь у суботнику спільно з волонтерами-екологами «Делай» [Роби], учасниками Російського руху дітей та молоді «Рух Перших» та членами «Російських студентських загонів».²⁵⁹

«Волонтеры Победы» [Волонтери Перемоги] т.о.т. Запорізької області провели зустріч із учнями 9-11 класів Мелітопольської школи №1, під час якої детально розповіли про діяльність громадської організації та агітували школярів вступати до лав організації.²⁶⁰

Урок для дітей 4-х загонів шкільного табору на тему: «Знание о Детях Героях Великой Отечественной войны» [Знання про дітей Героїв Великої Вітчизняної війни].²⁶¹

259 https://t.me/zapobedu_ZO/257
https://web.archive.org/web/20230716093716/https://t.me/zapobedu_ZO/257

260 https://t.me/zapobedu_ZO/249
https://web.archive.org/web/20230716093729/https://t.me/zapobedu_ZO/249

261 https://t.me/zapobedu_ZO/437
https://web.archive.org/web/20230716093744/https://t.me/zapobedu_ZO/437

«Движение первых» [Рух перших]

Станом на 19 травня на т.о.т. Запорізькій області відкрито 159 первинних відділень Російського руху дітей та молоді «Рух Перших», продовжувача «найкращих традицій піонерії», який налічує майже три тисячі дітей віком від 6 до 18 років.²⁶² Для залучення ще більшої кількості учасників у Москві відбувся навчальний семінар «Руху Перших» для управлінських команд, вожатих і керівників базових таборів. Освітню програму опановують 137 осіб, зокрема з окупованих частин українського Півдня.²⁶³

«Рух перших» активно виховує в українських дітях російську ідентичність і лояльність до російської армії. Так, учасники «Руху перших» провели для дітей, проживаючих у пункті тимчасового розміщення, вікторину «Истории России» [Історії Росії] за програмою реалізації федерального проєкта «Патриотическое воспитание граждан Российской Федерации» [Патріотичне виховання громадян Російської Федерації].²⁶⁴

262 <https://t.me/YugMolodoj/5741>
<https://web.archive.org/web/20230716093814/https://t.me/YugMolodoj/5741>

263 https://t.me/rddm_official
https://web.archive.org/web/20230716092918/https://t.me/rddm_official

264 <https://t.me/YugMolodoj/6663>
<https://web.archive.org/web/20230716092928/https://t.me/YugMolodoj/6663>

Учасники руху від Мелітопольського багатoproфільного коледжу взяли участь у військово-патріотичній Всеросійській просвітницькій акції «Знание о героях» [Знання про героїв], де дітям розповіли про так званих «Героїв СВО» та героїв Російської Федерації.²⁶⁵ Учасників руху з т.о.т. Запорізької області залучають до діяльності регіональної філії фонду «Защитники Отечества» [Захисники Вітчизни] для персонального супроводу ветеранів так званої «СВО» та сімей загиблих.²⁶⁶

Під час Міжнародного дня захисту дітей в окупованій частині Запорізької області відбувся фестиваль «Руху Перших», учасниками заходу були люди у російському військовому однострої.²⁶⁷

«#ЮгМолодой» [#ПівденьМолодий]

Організація #ЮгМолодой [#ПівденьМолодий] продовжує свою діяльність щодо розповсюдження російської пропаганди і для цього почала, зокрема, кооперацію з організаціями т.о. Криму. В окупованій частині Запорізької області відбулася кадрова школа «#ЮгМолодой» [#ПівденьМолодий] від російських тренерів неформальної освіти Севастопольського регіонального тренінгового

- 265 https://t.me/rddm_zp/709
https://web.archive.org/web/20230716093005/https://t.me/rddm_zp/709
- 266 https://t.me/rddm_zp/786
https://web.archive.org/web/20230716093009/https://t.me/rddm_zp/786
- 267 https://t.me/rddm_zp/798
https://web.archive.org/web/20230716093020/https://t.me/rddm_zp/798

центру «СКИЛЛ».²⁶⁸ Також представники руху разом із місцевими активістами регіонального відділення «Молодой Гвардии Единой России» [«Молодої Гвардії Єдиної Росії»] провели зустріч із представниками партії «Єдина Росія» з Краснодарського краю.²⁶⁹

Організація не тільки розповсюджує російську пропаганду, а ще й контролює дотримання заборони на торгівлю гривнями у межах ТОТ.²⁷⁰

У рамках проекту «Поколение Юга» [Покоління Півдня] учні т.о.т. Запорізької області отримали понад 500 просвітницьких журналів «Знання. Герої» про «героїв» так званої «СВО».²⁷¹

- 268 <https://t.me/YugMolodoy/5140>
<https://web.archive.org/web/20230716092846/https://t.me/YugMolodoy/5140>
- 269 <https://t.me/YugMolodoy/5757>
<https://web.archive.org/web/20230716092855/https://t.me/YugMolodoy/5757>
- 270 <https://t.me/brdVP/9749>
<https://web.archive.org/web/20230716092905/https://t.me/brdVP/9749>
- 271 <https://t.me/YugMolodoy/5115>
<https://web.archive.org/web/20230716092414/https://t.me/YugMolodoy/5115>

«Молодая Гвардия Единой России» [Молода Гвардія Єдиної Росії]

На т.о.т. Херсонській області відкривалося регіональне відділення «Молодої Гвардії Єдиної Росії» для «громадян» віком від 14 до 35 років.²⁷² На т.о.т. Запорізької області продовжує активно розвиватися великий партійний проект «Єдиної Росії» «За самбо», який залучає дітей до популяризації цього спорту, приміром, форму було передано з т.о. Севастополя.²⁷³

Організація також активно сприяє насадженню російської ідентичності через неформальні заходи, де активно використовується російська символіка.

Дитяче свято у т.о. Мелітополі, організоване «Молодой Гвардией»
[Молодою Гвардією]²⁷⁴

- 272 https://t.me/minmolsport_ks/1669
https://web.archive.org/web/20230716092205/https://t.me/minmolsport_ks/1669
- 273 https://t.me/o_brd/3588
<https://archive.ph/LhfdC>
- 274 <https://t.me/YugMolodoy/6704>
<https://web.archive.org/web/20230716092124/https://t.me/YugMolodoy/6704>

Молодіжний патріотичний форум, організований Херсонським відділенням «Молододі Гвардії Єдиної Росії», т.о. Генічеськ.²⁷⁵

Інші

За програмою Всеросійської добровольчої акції «Снежный десант РСО» [Сніговий десант РСЗ] студзакони т.о. Запорізької області взяли участь в акції «Запорожский десант» [Запорізький десант] у Приморську, де протягом дня допомагали у впорядкуванні прилеглих територій та Центрального пляжу.²⁷⁶

275

https://t.me/mger_84/90https://web.archive.org/web/20230716092156/https://t.me/mger_84/90

276

<https://t.me/YugMolodoj/4910><https://archive.ph/H9gbx>

3. МІЛІТАРИЗАЦІЯ

АКЦІЇ ЩОДО ПІДТРИМКИ АРМІЇ РФ

Активісти «Движения первых» [Руху перших] разом із радником директора з виховання Виноградівської школи Олешківського МО взяли участь у всеросійській акції «Талисманы добра» [Талісмани добра] на т.о.т. Херсонській області, за програмою якої школярі створюють обереги для учасників так званої «СВО».²⁷⁷

Активісти руху «Волонтёры Победы» [Волонтери Перемоги] т.о.т. Запорізькій області передали гуманітарну допомогу військовослужбовцям окупованого Токмака: продукти харчування, засоби особистої гігієни, каву, чай, спальники, армійські свічки та теплий одяг.²⁷⁸

Напередодні Дня Перемоги у всеросійській акції «Письмо герою» [Лист герою] взяли участь діти з ДКЗ 30 «Воскресенська ЗОШ №58»²⁷⁹ і учасники загону юних інспекторів руху «Дорожній патруль» ДКЗ 30 «Коларівська ЗОШ» Бердянського району.²⁸⁰

277 https://t.me/VGA_Kherson/8303
https://web.archive.org/web/20230716091743/https://t.me/VGA_Kherson/8303

278 <https://t.me/YugMolodoj/4833>
<https://web.archive.org/web/20230716091827/https://t.me/YugMolodoj/4833>

279 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_346
https://web.archive.org/web/20230716091826/https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_346

280 https://t.me/o_brd/3931
https://web.archive.org/web/20230716091814/https://t.me/o_brd/3931

ДКЗ ЗО «Коларівська ЗОШ» Бердянського району.²⁸¹

Активісти «#ЮгМолодой» [«#Південь-Молодий»] міста Дніпродзержинськ пишуть листи російським військовикам.²⁸²

281 https://t.me/o_brd/3931
<https://archive.ph/M14Hy>

282 <https://t.me/YugMolodoj/5924>
<https://web.archive.org/web/20230716091031/https://t.me/YugMolodoj/5924>

Залучення дітей зі школи-інтернату «Гармонія» до підтримки «героїв» так званої «СВО».²⁸³

Активісти рухів «#ЮгМолодой» [#ПівденьМолодий] та «Молодой Гвардии Единой России» [Молодої Гвардії Єдиної Росії] записали відеозвернення до військовослужбовців РФ, а також спільно із так званою «головою Чернігівської ВДА» **Ілоною Щипенко** за підтримки військовослужбовців РФ взяли участь у флешмобах «Вальс Победы» [Вальс Перемоги] та «Памятная песня у костра» [Пам'ятна пісня біля вогнища].²⁸⁴ «Волонтеры Победы» [Волонтери Перемоги] т.о.т. Запорізької області провели акцію «Поддержим наших» [Підтримаємо наших] для допомоги російським військовослужбовцям.²⁸⁵

283 <https://t.me/obrzp/12159>
<https://web.archive.org/web/20230716091041/https://t.me/obrzp/12159>

284 <https://t.me/YugMolodoj/5893>
<https://web.archive.org/web/20230716091050/https://t.me/YugMolodoj/5893>

285 https://t.me/zapobedu_Z0/379
https://web.archive.org/web/20230716091712/https://t.me/zapobedu_Z0/379

«УРОКИ МУЖЕСТВА» [УРОКИ МУЖНОСТІ]

Співробітники ДУ МВС Росії провели «Урок мужності» у школі №2 т.о. Генічеська, розповіли про історію святкування 9 травня та про всеросійські акції «Бессмертный полк» [Безсмертний полк] і «Георгиевская лента» [Георгіївська стрічка].²⁸⁶ Аналогічний урок відбувся у школі № 4 Генічеського муніципального округу, де російські поліцейські додатково розповіли про «героїв» так званої «СВО» і показали відеоролики про Росію.²⁸⁷

На відкритому занятті у школі №1 т.о. Генічеська відбувся урок мужності на тему «Учись у Героев Родину любить!» [Вчись у Героїв Батьківщину любити!]. На заході виступили керівник юнармійського руху регіону **Серафим Іванов**, керівники «Бойового братства» та лідер районного відділення Юнармії **Петро Сердюков**, а також ветеран Афганської війни **Ігор Телегін**.²⁸⁸

- 286 https://t.me/VGA_Kherson/9210
https://web.archive.org/web/20230716091110/https://t.me/VGA_Kherson/9210
- 287 https://t.me/VGA_Kherson/9449
https://web.archive.org/web/20230716090413/https://t.me/VGA_Kherson/9449
- 288 https://t.me/Genichesk_ru/4609
https://web.archive.org/web/20230716090449/https://t.me/Genichesk_ru/4609

За програмою військово-патріотичного виховання в ЗОШ №24 т.о. Мелітополя у 8-А класі пройшов урок, присвячений 320-річчю Балтійського флоту.²⁸⁹

КАДЕТСЬКІ КЛАСИ

Мілітаризація дітей через спеціалізовані кадетські класи лише набирає обертів. В День захисту дітей у т.о. Скадовську відбулася почесна варта учнів кадетського класу Скадовської школи № 1.²⁹⁰

Клас «слідчого комітету Росії в Херсонській області» школи №1 т.о. Скадовська отримав форму від фонду Сергія Михеєва за сприяння так званого «Міністерства молодіжної політики і спорту Херсонської області».²⁹¹

«КАЗАЧЕСТВО» [КОЗАЦТВО]

Українських дітей навчають російському мілітаризму і представники російського «казачества». 9 квітня на базі Скадовського ПК ім. Шевченка представники громадської організації «Казачья дружина Херсонщини» [Козацька дружина

289 https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_363
https://web.archive.org/web/20230716090453/https://vk.com/minoinzo?w=wall-217630752_363

290 https://t.me/minmolsport_ks/1999
https://web.archive.org/web/20230716090708/https://t.me/minmolsport_ks/1999

291 https://t.me/minmolsport_ks/2143
https://web.archive.org/web/20230716090053/https://t.me/minmolsport_ks/2143

Херсонщини] за планом святкування Дня Перемоги залучали молодь регіону до Всеросійської історичної акції «Диктант Победы» [Диктант Перемоги].²⁹²

У Будинку Культури т.о. Скадовська відбулося відкриття мобільної пересувної козацької виставки «Слава Богу, что мы казаки!» [Слава Богу, що ми козаки], спрямованої на «формування громадянськості, патріотичних почуттів та усвідомлення себе громадянином РФ».²⁹³

292 https://t.me/minmolsport_ks/1396
https://web.archive.org/web/20230716090137/https://t.me/minmolsport_ks/1396

293 https://t.me/minmolsport_ks/2181
<https://archive.ph/pTRgk>

У рамках освітньої програми для школярів т.о.т. Херсонської області представники «терського козацтва Ставропольського краю» привезли інтерактивний 3D-музей історико-культурної спадщини козаків Півдня Росії. Дітям були представлені відеоролики битв козаків під час Великої Вітчизняної війни у сучасному форматі.²⁹⁴

ЮНАРМИЯ [ЮНАРМІЯ]]

На окупованих частинах Півдня активно розвивається юнармійській рух. Зокрема у т.о. Мелітополі планують відкрити Будинок Юнармії.²⁹⁵ Представники так званого «Міністерства молодіжної політики та спорту Херсонської області» регулярно організують заняття зі стройового вишколу членів Юнармії у Скадовській школі № 1.²⁹⁶

Під час робочої поїздки Перший заступник керівника Адміністрації Президента Росії Сергій Кириєнко також відвідав генічеську школу №2, в якій розташова-

294 https://t.me/minmolsport_ks/1888?single
https://web.archive.org/web/20230716090040/https://t.me/minmolsport_ks/1888?single

295 <https://t.me/melitopoladmin/5073>
<https://web.archive.org/web/20230716085427/https://t.me/melitopoladmin/5073>

296 https://t.me/VGA_Skadovsk/3426
https://web.archive.org/web/20230716085439/https://t.me/VGA_Skadovsk/3426

ні обласний штаб Юнармії та регіональне відділення Російського товариства «Знання».²⁹⁷ Потім учениця школи №2 Вероніка Михайлова відвідала творчий форум «Таврида» у Криму, куди її запросив особисто **Сергій Кириєнко** під час візиту.²⁹⁸

Юнармійці т.о.т Херсонської²⁹⁹ і Запорізької областей³⁰⁰ взяли участь у Всеросійському тематичному юнармійському форумі, присвяченому семиріччю заснування юнармійського руху Росії.

Юнармійці команди «Альфа» Запорізького відділення взяли участь у конкурсному відборі «Школа майбутніх командирів», призом конкурсу є путівка на тематичну зміну 2023 року до МДЦ «Артек».³⁰¹

Юнармійці зі Скадовської школи № 1, за підтримки так званого «Міністерства молодіжної політики та спорту Херсонської області», взяли участь у онлайн-зустрічі з музейним активом та юнармійцями Москви.³⁰²

297 https://t.me/VGA_Kherson/9045

https://web.archive.org/web/20230716085555/https://t.me/VGA_Kherson/9045

298 <https://t.me/YunarmiaHerson/182>

<https://web.archive.org/web/20230716085649/https://t.me/YunarmiaHerson/182>

299 <https://t.me/YunarmiaHerson/175>

<https://web.archive.org/web/20230716085514/https://t.me/YunarmiaHerson/175>

300 https://t.me/mgu_mlt/7029

https://web.archive.org/web/20230716085526/https://t.me/mgu_mlt/7029

301 https://t.me/mgu_mlt/5640?single

https://web.archive.org/web/20230716085128/https://t.me/mgu_mlt/5640?single

302 https://t.me/VGA_Kherson/8411

https://web.archive.org/web/20230716085139/https://t.me/VGA_Kherson/8411

До роботи з дітьми залучаються і учасники так званої «СВО». Центр безпеки «Миротворець» [Миротворець] провів початкову військову підготовку для юнармійців т.о.т. Херсонщини, під час якого учасники так званої «СВО» наочно розповіли про амуніцію та бойове спорядження і дали дітям можливість попрактикуватися у навичках складання-розбирання автомата Калашникова та пістолета Макарова.³⁰³ Також юнармійці зі складовського загону «Медведи» [Ведмеді] зустрілися з «Героєм Росії» **Дмитром Полковниковим**.³⁰⁴

Курсанти спеціалізованого факультету МДУ та юнармійці Запорізького відділення команда «Альфа» взяли участь в акції до «Дня єдиних дій», висадивши дерева біля Пам'ятника розстріляним дітям у с. Орлове.³⁰⁵ Юнармійці загону «Альфа» та курсанти спеціалізованого факультету МДУ т.о.т. Запорізької області приєдналися до

- 303 <https://t.me/YunarmiaHerson/137>
<https://web.archive.org/web/20230716085150/https://t.me/YunarmiaHerson/137>
- 304 <https://t.me/YunarmiaHerson/132>
<https://web.archive.org/save/https://t.me/YunarmiaHerson/132>
- 305 https://t.me/mgu_mlt/6116
https://web.archive.org/web/20230716084826/https://t.me/mgu_mlt/6116

акції «Под знаменем победы» [Під стягом Перемоги], піднявши на території закладу прапори Росії та Радянського Союзу.³⁰⁶

«День єдиних дій» у с. Орлове.³⁰⁷

8 травня за програмою спортивно-патріотичної акції «Без права на забвение» [Без права на забуття] у Чаплинському районі за участю команди юнармійців відбулася товариська зустріч з волейболу на згадку про Георгія Мальченка — героя Великої Вітчизняної війни.³⁰⁸

306 https://t.me/mgu_mlt/6643
https://web.archive.org/web/20230716084841/https://t.me/mgu_mlt/6643

307 https://t.me/mgu_mlt/6116
https://web.archive.org/web/20230716084826/https://t.me/mgu_mlt/6116

308 https://t.me/minmolsport_ks/1644
https://web.archive.org/web/20230716084917/https://t.me/minmolsport_ks/1644

Відбулися посвяти до Юнармії у школах № 2³⁰⁹ і №3 т.о. Генічеська,³¹⁰ школи №3³¹¹ і № 1 т.о. Скадовська,³¹² Приморській школі³¹³ т.о. Краснянська.³¹⁴ В т.о. Генічеську до лав Юнармії дітей приймали учасники так званої «СВО» – представники Росгвардії, а також ветерани з «БОЕВОГО БРАТСТВА» [БОЙОВОГО БРАТЕРСТВА].³¹⁵

309 https://t.me/VGA_Kherson/9266
https://web.archive.org/save/https://t.me/VGA_Kherson/9266 ;
<https://t.me/YunarmiaHerson/149>
<https://archive.ph/hUPbk>

310 <https://t.me/YunarmiaHerson/158>
<https://web.archive.org/web/20230716084005/https://t.me/YunarmiaHerson/158>

311 https://t.me/Genichesk_ru/5143
https://web.archive.org/web/20230716084020/https://t.me/Genichesk_ru/5143

312 https://t.me/minmolsport_ks/1819
https://web.archive.org/web/20230716084034/https://t.me/minmolsport_ks/1819

313 https://t.me/minmolsport_ks/1712
https://web.archive.org/web/20230716084421/https://t.me/minmolsport_ks/1712

314 https://t.me/minmolsport_ks/2246
https://web.archive.org/save/https://t.me/minmolsport_ks/2246

315 <https://t.me/YunarmiaHerson/149>
<https://archive.ph/hUPbk>

Посвята в т. о. Краснянську³¹⁶

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЛІТАРИЗАЦІЇ

Окупаційні адміністрації Запорізької і Херсонської областей активно експлуатують тему Великої Вітчизняної війни для перевиховання українських громадян і навчання «правдивої історії». У квітня учні Генічеської школи № 4³¹⁷ і Новотроїцького Центру дитячої та юнацької творчості, юнармійського загону «Факел», разом із «Союзом матерів» Новотроїцького муніципального округу,³¹⁸ приєдналися до всеросійської акції «Сад пам'яті» [Сад пам'яті] для збереження «історичної пам'яті про перемогу і подвиги народів Росії у Великій Вітчизняній війні».³¹⁹ Схожа акція з висадженням дерев, спрямована «на формування і підтримку патріотичного світогляду у громадян Росії» відбулася і у ГБОЗ «Щасливцевська школа» на честь звільнення Арабатської стрілки.³²⁰

316 https://t.me/minmolsport_ks/2246
https://web.archive.org/save/https://t.me/minmolsport_ks/2246

317 https://t.me/VGA_Kherson/8353
https://web.archive.org/web/20230716083610/https://t.me/VGA_Kherson/8353

318 <https://t.me/YunarmiaHerson/107>
<https://web.archive.org/web/20230716083625/https://t.me/YunarmiaHerson/107>

319 https://t.me/VGA_Kherson/8353
https://web.archive.org/web/20230716083610/https://t.me/VGA_Kherson/8353

320 https://t.me/VGA_Kherson/8878
https://web.archive.org/web/20230716083556/https://t.me/VGA_Kherson/8878

В школі № 3 т.о. Скадовська було проведено презентацію-доповідь «Молодая Гвардия — подвиг, который будем помнить вечно» [«Молода Гвардія — подвиг, який пам'ятатимемо вічно»] для виховання патріотизму, громадянськості, поваги до «вітчизняної історії та традицій народів РФ».³²¹

22 червня у т.о. Скадовську вперше відбулася Всеросійська акція «Огненные картины войны» [Вогняні картини війни], учасники виклали напис з свічок «22 июня, Скадовск, Херсон помнит» [22 червня, Скадовськ, Херсон пам'ятає].³²² Така сама акція мала місце і в окупованих Генічеську³²³ та Мелітополі.³²⁴

-
- 321 https://t.me/minmolsport_ks/1292
https://web.archive.org/web/20230716083129/https://t.me/minmolsport_ks/1292
- 322 https://t.me/minmolsport_ks/2385
https://web.archive.org/web/20230716083119/https://t.me/minmolsport_ks/2385
- 323 <https://t.me/iamKherson1/512>
<https://web.archive.org/web/20230716083045/https://t.me/iamKherson1/512>
- 324 https://t.me/rddm_zp/932
https://web.archive.org/web/20230716083024/https://t.me/rddm_zp/932

